

Ruimtelijke onderbouwning bij aanvraag Omgevingsvergunning

Versterking Houtribdijk

Kenmerk: HB 2967375

Datum Februari 2016
Status Definitief, versie 5.0
Dossier 9X4628
Classificatie Openbaar

Inhoud

1	Achtergrond en doelstelling versterking Houtribdijk	5			
1.1	Achtergrond Houtribdijk	5			
1.2	Veiligheid Houtribdijk onvoldoende	7			
1.3	Doelstelling van de dijkversterking	7			
1.4	Opdracht: benutten van meekoppelkansen	8			
1.5	Veiligheidsopgave nader uitgewerkt	10			
2	Projectbeschrijving	13			
2.1	Zandige versterking dijkvakken 1, 2 en 3 IJsselmeerzijde	15			
2.2	Start zandige versterking bij dijkvak 1 (bij Krabbergatsluis)	19			
3	Beleidskader	21			
3.1	Europees beleid	21			
3.2	Rijksbeleid	21			
3.3	Provinciaal beleid	22			
3.4	Gemeentelijk beleid	23			
3.5	Conclusie	24			
4	Milieutechnische toelaatbaarheid	25			
4.1	Geluid	25			
4.2	Luchtkwaliteit	26			
4.3	Externe veiligheid	26			
4.4	Bodem	27			
4.5	Water	27			
4.6	Natuur	28			
4.7	Archeologie	33			
4.8	Cultuurhistorie	35			
4.9	Visserij	35			
4.10	Scheepvaart	37			
4.11	Milieuhinderlijke bedrijvigheid	38			
4.12	Kabels en leidingen	38			
4.13	Conventionele explosieven	39			
5	Juridische regeling	41			
			6	Economische uitvoerbaarheid	43
			6.1	Financiering	43
			6.2	Exploitatieplan	43
			6.3	Schadevergoeding	43
			6.4	Aankoop	44
			7	Overleg	45
			8	Inspraak	47
			8.1	Coördinatie besluiten	47
			8.2	Crisis- en herstelwet	48
				Losse kaartbladen ruimtebeslag zandige versterking	52
				Bijlagen	58

1 Achtergrond en doelstelling versterking Houtribdijk

Voor u ligt de ruimtelijke onderbouwing behorende bij de aanvraag omgevingsvergunning om af te wijken van het bestemmingsplan voor de versterking van de Houtribdijk. Het betreft de bestemmingsplannen 'Bestemmingsplan IJsselmeer' van de gemeente Urk (2013) en 'Bestemmingsplan Markermeer en IJsselmeer' van de gemeente Enkhuizen (1997).

1.1 Achtergrond Houtribdijk

De Houtribdijk is een primaire waterkering die onderdeel uitmaakt van het Nederlandse stelsel van dijken dat het land beschermt tegen hoogwater. De Houtribdijk ligt tussen Enkhuizen en Lelystad en scheidt het Markermeer van het IJsselmeer (zie Figuur 1). De Houtribdijk is de verbindende waterkering (nr. 4) tussen dijkkringgebied 13 (Noord-Holland) en dijkkringgebied 8 (Flevoland). De Houtribdijk is in beheer van Rijkswaterstaat Midden-Nederland. Bijzonder aan de Houtribdijk is dat de dijk water keert aan twee zijden. Bij opwaaiing door storm zorgt de dijk ervoor dat er geen uitwisseling van water plaatsvindt tussen beide meren en de waterstandverhoging op beide meren beperkt blijft. De dijk is oorspronkelijk echter ontworpen als éézijdige waterkering, omdat er destijds vanuit werd gegaan dat het Markermeer zou worden ingepolderd (Markerwaard).

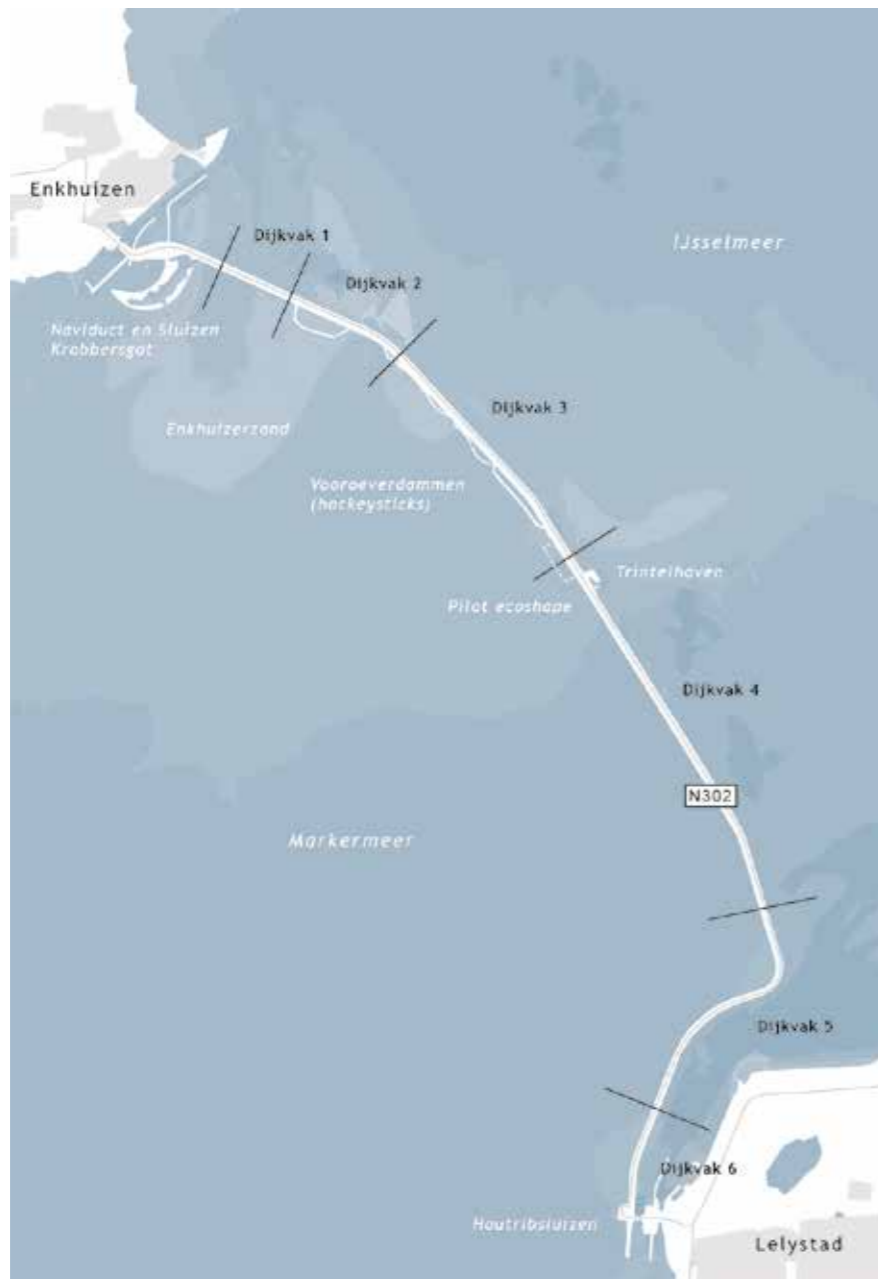
Door de slappe IJsselmeerbodem is de dijk aangelegd op een grondverbetering (cunet). Dit geldt voor het traject tussen Trintelhaven en Lelystad en deels bij Enkhuizen. Aan de randen van dit cunet zijn keileemkades opgebouwd totdat zij boven water uitstaken. Het tussenliggende deel is verder opgevuld met zand. De taluds zijn bekleed met een kraagstuk met daarop stortsteen, zetsteen en asphalt. Het bovenste deel van de dijk is begroeid met gras. In Figuur 2 is de principe-opbouw van de Houtribdijk weergegeven.

In het oorspronkelijke ontwerp was geen rekening gehouden met de aanleg van een weg. Tijdens de aanleg is besloten het dwarsprofiel van de dijk breder uit te voeren. Aan de Markermeerzijde is daardoor de aangebrachte grondverbetering op sommige dijkvakken

nauwelijks breed genoeg. Het profiel van de Houtribdijk is over lange strekkingen hetzelfde, hoewel de ligging van de kruin, weg en het fietspad varieert.

Naast het dijklichaam zelf, maken ook een aantal waterkerende kunstwerken onderdeel uit van de Houtribdijk. Dit zijn de Krabbersgatsluis, naviduct Krabbersgat, Trintelhaven (voormalige werkhaven) en de Houtribsluis.

De legger Houtribdijk (RWS, 2009) geeft een nadere beschrijving van de huidige opbouw en dimensies van de dijk en de waterkerende kunstwerken.

Figuur 1 Ligging Houtribdijk in omgeving

Figuur 2 Principeopbouw huidige Houtribdijk

1.2 Veiligheid Houtribdijk onvoldoende

Uit de tweede toetsing –de ‘APK-keuring’ van de dijken- is gebleken dat de Houtribdijk niet meer voldoet aan de wettelijke veiligheidsnorm zoals opgenomen in de Waterwet. Daarom is versterking van de Houtribdijk noodzakelijk. Het Rijk heeft deze dijkversterking opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP-2), samen met ongeveer negentig andere projecten. De formele veiligheidsnorm is dat de dijk stand houdt onder omstandigheden die met een kans van ongeveer 1% per eeuw (formeel 1/10.000 per jaar) kunnen voorkomen.

Voor de toetsing is de Houtribdijk ingedeeld in zes dijkvakken. Per dijkvak zijn de faalmechanismen beoordeeld. Dit zijn de aspecten waarop de veiligheid van de dijk wordt beoordeeld. Het betreft:

- Kruinhoogte van de dijk;
- Stabiliteit van het dijklichaam;
- Sterkte en stabiliteit van de dijkbekleding.

In de derde toetsing is, t.o.v. de tweede toetsing, aan de IJsselmeerzijde een aantal extra strekkingen dijkbekleding (gras en asfalt) afgekeurd, binnen de dijktrajecten waarvan in de tweede toetsing onderdelen waren afgekeurd. Voor het overige zijn er geen extra tekortkomingen. De extra afgekeurde strekkingen dijkbekleding vallen binnen de scope van de dijkversterking Houtribdijk.

De dammen die vóór de Houtribdijk liggen of aansluiten aan de sluiscomplexen of het naviduct zijn deels afgekeurd. Ze zullen alleen worden versterkt als ze onderdeel uitmaken van de waterkering.

De waterkerende kunstwerken in het dijklichaam behoren ook tot de waterkering. Het betreft de Krabbersgatsluis, de Houtribsluis, het naviduct en de Trintelhaven. Alle waterkerende kunstwerken zijn in beide toetsingen in orde bevonden, behalve de deuren van de Krabbersgatsluis.

1.3 Doelstelling van de dijkversterking

De Houtribdijk heeft als primaire waterkering een veiligheidsnorm die stelt dat de dijk stand moet houden onder omstandigheden die met een kans van ongeveer 1% per eeuw (formeel 1/10.000 per jaar) kunnen voorkomen.

Veiligheidsdoelstelling

Het in 2020 realiseren van de vereiste veiligheid van de Houtribdijk in de bescherming tegen overstromingen conform de vigerende veiligheidsnorm voor de Houtribdijk van 1/10.000 per jaar. Bij het realiseren van deze waterveiligheidsdoelstelling gelden de eisen van het Hoogwaterbeschermingsprogramma van sober, robuust en doelmatig. Dit betekent dat alleen die delen van de dijk aangepakt worden die nu niet meer aan de veiligheidsnorm voldoen (doelmatig). Deze delen worden verbeterd op alle belangrijke veiligheidsaspecten (faalmechanismen). Tegelijk is de gedachtegang 'in één keer goed' (robuust), waarbij het uitgangspunt is dat de dijk weer voor 50 jaar in orde wordt gemaakt, uitgaande van de huidige veiligheidsnormen in de Waterwet. De opgave is ook om te zoeken naar een maatregel die realiseerbaar is tegen zo laag mogelijke kosten (sober). De versterkingsmaatregel moet tevens beheerbaar en inspecteerbaar zijn en voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving.

Het kabinet bereidt in het kader van het Deltaprogramma nieuwe normen voor de primaire waterkeringen voor. De nieuwe norm wordt naar verwachting in 2017 van kracht. Bij het ontwerp van de voorkeursvariant is de huidige wettelijke norm als uitgangspunt genomen. Daarnaast is vastgesteld wat de gevolgen zijn van de nieuwe normen voor de versterking van de Houtribdijk. Hiervoor is een impactanalyse uitgevoerd. Hieruit blijkt dat ook onder de nieuwe norm versterking van de Houtribdijk nodig blijft en dat de voorkeursvariant voldoet bij toetsing aan de nieuwe norm zonder dat sprake is van een overinvestering. Ook het waterpeil op het IJsselmeer speelt een rol. Het Deltaprogramma voorziet pas na 2050 wijzigingen in het winterstreefpeil.

1.4 Opdracht: benutten van meekoppelkansen

Naast de veiligheidsdoelstelling heeft de Minister tijdens de verkenning de opdracht meegegeven om de meekoppelkansen te onderzoeken. De voorkeursvariant is hier mede op gebaseerd. Ruimtelijke ontwikkelingen van andere initiatiefnemers op het gebied van visserij, recreatie en energie dienen niet te worden belemmerd. Hierna is per thema uitgewerkt hoe met deze opdracht is omgegaan.

1.4.1 Natuur

Het Rijk heeft in diverse beleidskaders opgaven vastgelegd voor de verbetering van de ecologische toestand van het Markermeer en IJsselmeer. De versterking van de Houtribdijk sluit aan bij de volgende opgaven.

Natura 2000

De versterkingsmaatregel vindt plaats in de Natura 2000-gebieden IJsselmeer en Markermeer/IJmeer – beide behorend tot het Natura 2000 landschap 'afgesloten zeearmen'. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen vastgesteld, die worden uitgewerkt in de beheerplannen voor beide gebieden. Deze beheerplannen zijn primair gericht op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen in relatie tot het huidige gebruik.

De kernopgaven voor Natura 2000 voor het IJsselmeer en Markermeer/IJmeer zijn:

- Evenwichtig systeem met goede waterkwaliteit voor waterplanten, vissen en schelpdieren (met name in kranswierwateren en meren met krabbescheer en fonteinkruiden) mede ten behoeve van vogels zoals de kleine zwaan, tafeleend, kuifeend en nonnetje;
- Rust- en ruiplaatsen: voldoende open water met ruiplaatsen en rustgebieden voor watervogels zoals fuut, ganzen, slobeend en kuifeend;
- Moerasranden: moerasvorming aan de randen van de meren voor land-water interactie, paaigebied vis, noordse woelmuis en voor moerasvogels als roerdomp en grote karekiet;
- Plas-dras situaties: voor smienten en broedvogels, zoals kempfaan.

Toekomstbestendig Ecologisch Systeem (TBES)

Het Rijk heeft, nadat het definitief heeft afgezien van de inpoldering van het Markermeer, een visie geformuleerd voor het uitgroeien van het Markermeer en IJmeer tot een vitaal en gevarieerd natuurgebied. Het Rijk heeft zich in de Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer (RRAAM) gecommitteerd aan TBES. Ook de provincies hebben zich in hun beleid uitgesproken voor TBES als het na te streven ecologische toekomstperspectief voor het gebied.

TBES wil vier ecologische condities in het Markermeer en IJmeer versterken:

1. Een heldere waterplantrijke zone langs de Noord-Hollandse kust;
2. Een gradiënt in het rondzwevende slib van Noord-Holland (helder water) naar Flevoland (troebel water);
3. Een vergroting van land-waterzones (bijvoorbeeld de aanleg van moeras);
4. Het verbinden met andere natuurgebieden, inclusief IJsselmeer en andere delen van de Nederlandse Delta.

Kaderrichtlijn Water (KRW)

Het doel van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is een goede ecologische en chemische waterkwaliteit. In de systematiek van de KRW zijn het IJsselmeer en Markermeer beide apart als waterlichaam aangemerkt; ze hebben de typering 'grote diepe gebufferde meren' (M21) meegekregen; qua natuurlijkheid hebben beide meren de status 'sterk veranderd'.

Relevante voorgenomen KRW-maatregelen voor het Markermeer en IJsselmeer zijn:

- het mitigeren van de effecten van het peilbeheer middels herinrichting van oeverzones (RWS_Y1011 en RWS_Y1012) (Markermeer en IJsselmeer);
- uitbreiding van de ondiepe zone ten behoeve van waterplanten (RWS_Y1015) (Markermeer).

1.4.2 Infrastructuur

Op de Houtribdijk ligt de provinciale autoweg N302. Het is een enkelbaans weg (2x1 rijstroken) met een vluchtstrook aan beide zijden zonder fysieke rijbaanscheiding. Er zijn beperkte uitwijkmogelijkheden. Lange tijd zijn er plannen geweest om de N302 op te waarderen tot een dubbelbaansweg met 2x2 rijstroken. In 2007 is door de provincie Flevoland besloten dat de weg op de Houtribdijk niet zal worden verbreed tot een dubbelbaansweg om reden van te hoge kosten en omdat de noodzaak tot uitbouw pas op lange termijn aanwezig is. Om deze reden is verbreding van de N302 niet als meekoppelkans uitgewerkt.

De provincie Flevoland heeft in de zomer van 2013 groot onderhoud uitgevoerd. De verharding van de rijbaan is over nagenoeg de gehele lengte van de dijk vervangen. De rijbaan heeft een aangepaste indeling gekregen waardoor de huidige vluchtstrook iets is verbreed en er is een DRIP (Dynamisch Route Informatiepaneel) bij de opgang naar de dijk geplaatst om weggebruikers te attenderen op bijzondere verkeerssituaties, waaronder langzaam rijdend verkeer op de vluchtstrook ten behoeve van inspecties. In 2013 zijn door de provincie beperkte maatregelen aan de geleiderail uitgevoerd om uitstel van de vervanging tot 2020 mogelijk te maken. Rijkswaterstaat en de provincie hebben afgesproken de vervanging van de geleiderail te combineren met de dijkversterking. In dijkvakken 1, 2 en 3 kan binnen het nieuwe versterkte profiel de geleiderail worden verwijderd.

1.4.3 Ruimtelijke ontwikkelingen van andere initiatiefnemers

Recreatie

Voor het uitbreiden van de recreatieve functie van de Houtribdijk zijn voorzieningen (o.a. parkeren, infrastructuur) nodig. Omdat de financiële middelen hiervoor op dit moment ontbreken, worden er geen recreatieve ontwikkelingen meegekoppeld met de dijkversterking.

De dijkversterking maakt het huidige recreatieve gebruik en eventuele toekomstige initiatieven voor vergroting van de recreatieve functie van de dijk niet onmogelijk. Dergelijke initiatieven zullen te zijner tijd zelf moeten waarborgen dat aan wet- en regelgeving wordt voldaan.

Visserij

In het IJsselmeer en het Markermeer is sprake van een daling in de stand van de meeste vissoorten sinds het afsluiten van het Markermeer met de Houtribdijk. Het gevolg is een verarmd en genivelleerd ecosysteem, waardoor perspectief voor een duurzame beroeps- en sportvisserij ontbreekt. Door de beroepsvisserij wordt in samenwerking met het Rijk nagedacht welke stappen nog gezet moeten worden om de visserij in 2021 duurzaam en robuust te laten zijn.

Voor de versterking van de Houtribdijk is geen meekoppeling voorzien met eventuele maatregelen voor de visserij. Daarvoor zijn de genoemde stappen nog onvoldoende uitgewerkt; ook is geen directe relatie aanwezig tussen deze stappen en de dijkversterking.

Energie

Het Rijk wil in 2020 6000MW aan opgesteld windvermogen op land hebben gerealiseerd. Dat is inclusief de huidige windturbines. In de Structuurvisie Wind op Land is een aantal zoekgebieden aangewezen. De structuurvisie regelt niet de precieze locaties voor nieuwe windturbines; die worden vastgelegd als er sprake is van concrete initiatieven van bedrijven. Een zone aan de IJsselmeerzijde van de Houtribdijk valt binnen één van de zoekgebieden.

Voor de versterking van de Houtribdijk is geen meekoppeling voorzien met eventuele maatregelen voor uitbreiding van het windvermogen. Er zijn geen concrete initiatieven voor de genoemde zone aan de IJsselmeerzijde die eventueel aan de dijkversterking gekoppeld zouden kunnen worden. Met de dijkversterking wordt de aanleg van windturbines niet onmogelijk gemaakt.

1.5 Veiligheidsopgave nader uitgewerkt

Bij de versterking van de Houtribdijk wordt ervoor gezorgd dat deze de komende 50 jaar (planperiode) aan de veiligheidseisen voldoet. Hierbij wordt rekening gehouden met de in de toekomst verwachte veranderingen van de zeespiegel, rivierafvoeren en het voorkomen van stormen voor de komende 50 jaar. Omdat de dijk van twee zijden water moet keren,

wordt onderscheid gemaakt tussen functionaliteit als waterkering vanuit de Markermeerzijde (MM) en de IJsselmeerzijde (IJM).

In Tabel 1 is beknopt weergegeven welke veiligheidsproblemen, 50 jaar vooruit kijkend, met het dijkversterkingsontwerp moeten worden opgelost. In Figuur 3 en Tabel 2 is per dijkvak aangegeven over welke lengte deze problemen een rol spelen. Concreet betekent dit dat van de totale lengte van de Houtribdijk van 26,65 km er 23,30 km moet worden verbeterd. Dit is de projectscope.

Hierbij worden bepaalde veronderstellingen gedaan – bijvoorbeeld over de maximale hoeveelheid water die over de dijk mag slaan – die bepalen welke veiligheidsproblemen aan de orde zijn. In het ontwerp kan hier eventueel anders mee worden omgegaan, zolang de waterkering in zijn geheel aan de veiligheidseisen voldoet.

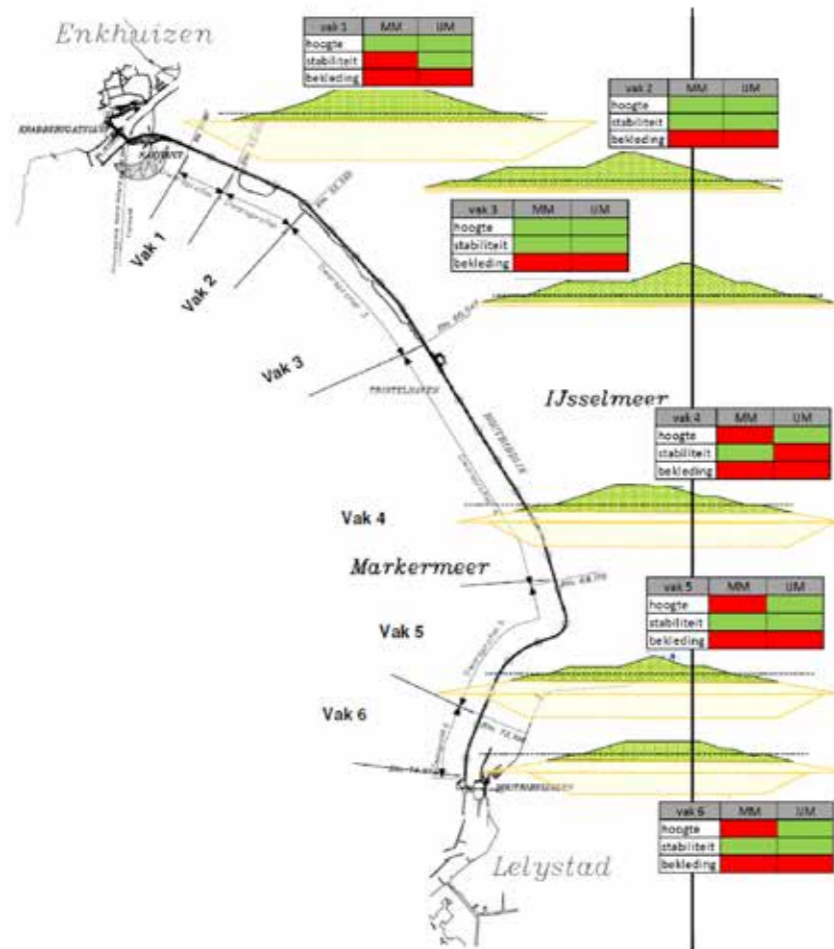
Tabel 1 Samenvatting veiligheidsanalyse Houtribdijk, 50 jaar vooruit kijkend

Faalmechanisme	Samenvatting veiligheidsanalyse
Kruinhoogte	<ul style="list-style-type: none"> onvoldoende over een lengte van 14,5 km (dijkvak 1-5) hoogtetekort bedraagt 1 tot 3,5 meter kan leiden tot golfoverslag met erosie en doorbraak tot gevolg
Stabiliteit dijklichaam	<ul style="list-style-type: none"> stabiliteit is onvoldoende in dijkvak 1 en 4 heeft verminderde weerstand tegen afschuiving van delen van dijk tot gevolg, als gevolg van stijgende grondwaterdrukken; infiltratie van water bij golfoverslag speelt daarbij een belangrijke rol
Sterkte en stabiliteit dijkbekleding	<ul style="list-style-type: none"> verreweg het belangrijkste faalmechanisme van de Houtribdijk (dijkvak 1-6) kreukelberm moet worden vervangen over lengte van ruim 20 km zandasfalt aan Markermeerzijde moet volledig worden vervangen open steenasfalt aan Markermeerzijde moet worden vervangen over lengte van 6,5 km asfaltbeton van provinciale weg voldoet (draagt eveneens bij aan bescherming tegen erosie) vervanging ligt voor de hand voor steenslagasfaltbeton aan IJsselmeerzijde grasbekleding dient, afhankelijk van de oplossingsrichting, ook te worden vervangen.

Tabel 2 Samenvatting resultaten analyse veiligheidsproblemen per dijkvak

Dijkvak/ Kunstwerk	Lengte (m)	Km (van-tot)	Faalmechanisme/beschrijving
1	1.400	51,80-53,20	stabiliteit/bekleding
2	2.400	53,20-55,60	bekleding
3	4.900	55,60-60,50	bekleding
4	7.700	60,50-68,20	hoogte/stabiliteit/bekleding
5	4.900	68,20-73,10	hoogte/bekleding
6	1.900	73,10-75,00	hoogte/bekleding
leidammen, havendammen en voor-oeverdammen	-	-	de veiligheidsfunctie wordt beschouwd in samenhang met het ontwerp van de dijk of achterliggende objecten.

2 Projectbeschrijving

Figuur 3 Samenvatting resultaten analyse veiligheidsproblemen voor ontwerpperiode, per dijkvak. De rode vakken geven aan: onvoldoende. De groen vakken geven aan: voldoende. MM=Markermeerzijde, IJM=IJsselmeerzijde

Hoe deze veiligheidsproblemen in het ontwerp worden opgelost, hangt af van het type oplossing. In het ontwerp worden de veiligheidsproblemen steeds in samenhang met elkaar beschouwd. Er is dus niet steeds één oplossing voor één probleem. In hoofdstuk 2 is de oplossing nader uitgewerkt.

Versterking Krabbersgatsluis

De benodigde maatregelen aan de Krabbersgatsluis zijn beperkt van omvang. Het gaat om het verstijven van de deuren door middel van het aanbrengen van een aantal stalen strips. Rijkswaterstaat brengt dit onder in het onderhoudsprogramma voor de sluisen.

In 2013 en 2014 heeft Rijkswaterstaat in een aantal stappen de mogelijke oplossingsrichtingen voor de dijkversterking Houtribdijk verkend en afgewogen. Rijkswaterstaat heeft in hoofdlijnen gekozen voor de volgende versterkingswijze:

Dijkvak	Type oplossing	Zijde Houtribdijk
1, 2 en 3 (tot aan Trintelhaven)	Zandige versterking met zand tegen de dijk aan	Markermeer- en IJsselmeerzijde
4, 5 en 6 (vanaf Trintelhaven)	Harde versterking met: <ul style="list-style-type: none"> Boven NAP 0 m: gepenetreerde breuksteen over de huidige dijkbekleding heen Beneden NAP 0 m: vernieuwing teenconstructie 	Markermeer- en IJsselmeerzijde
Trintelhaven	<ul style="list-style-type: none"> Overgang tussen zandige en harde versterking Aanleg van luwtestructuren, dammen en zandige oevers Synergie rijksdoelen Natuur 	Markermeerzijde

De voorgenomen zandige versterking aan de IJsselmeerzijde (dijkvakken 1, 2 en 3 tot aan Trintelhaven) is strijdig met de vigerende bestemming. De overige onderdelen (harde bekleding en de maatregelen bij Trintelhaven) van de versterking zijn wél mogelijk binnen de huidige bestemming. Deze ruimtelijke onderbouwing beschrijft alleen de voorgenomen dijkversterking voor dijkvakken 1, 2 en 3. Voor een beschrijving van de maatregelen bij Trintelhaven (Trintelzand) en dijkvakken 4, 5 en 6, wordt verwezen naar het ontwerpbesluit Projectplan Waterwet en het bijbehorende milieueffectrapport (MER).

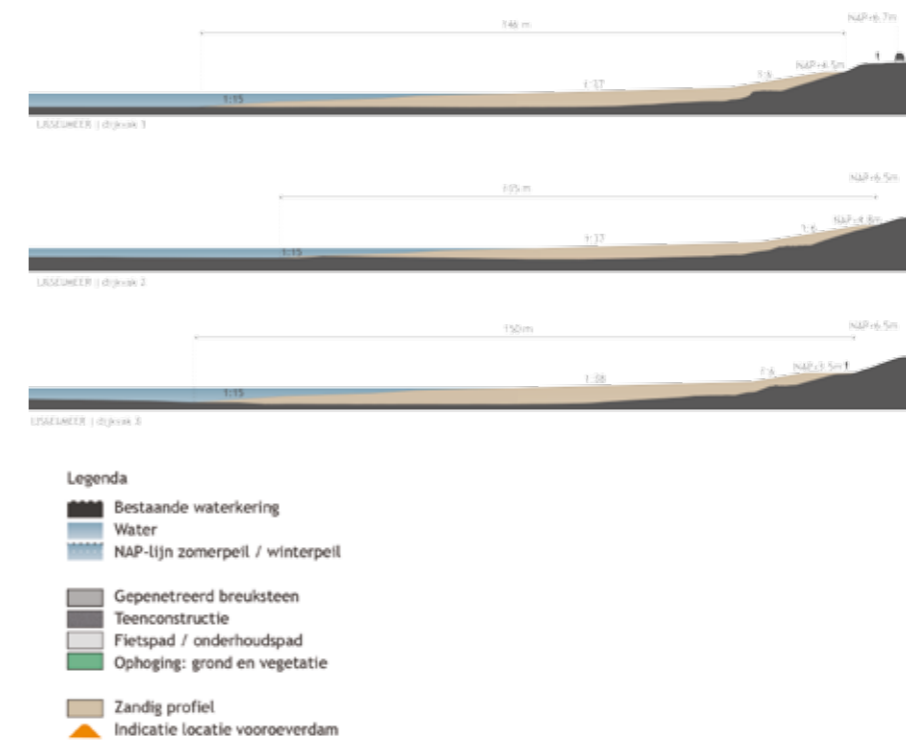

Figuur 4 Overzichtsk kaart maatregelen versterking Houtribdijk

2.1 Zandige versterking dijkvakken 1, 2 en 3 IJsselmeerzijde

2.1.1 Beschrijving zandige versterking

Dijkvakken 1, 2 en 3 aan de IJsselmeerzijde liggen op het Enkhuizerzand. In het huidige dijkprofiel is de afstand van het hart van de dijk tot aan de teen ca. 40 m. Bij het nieuwe zandige profiel wordt deze afstand ca. 135 à 150 m waarbij deze eindigt in de oude werkgeul die langs de dijk aanwezig is en deze dus opvult.

Figuur 5 Dwarsdoorsnede zandige versterking dijkvakken 1, 2 en 3 - IJsselmeerzijde. De weergegeven afstanden en hellingen zijn indicatief.

Dijkvakken 1, 2 en 3 aan de IJsselmeerzijde worden gekenmerkt door een beperkte hoeveelheid langtransport, zowel langjarig alsook tijdens maatgevende condities. Aanleg van strek- of vooroeverdammen is hierdoor niet noodzakelijk. Er wordt uitgegaan van een open zandprofiel. Alleen aan de meest oostelijke hoek bij Trintelhaven wordt een afsluitdam aangelegd. Voor het langtransport dat wel optreedt, wordt bij de knikken in de dijk een extra hoeveelheid zand aangebracht.

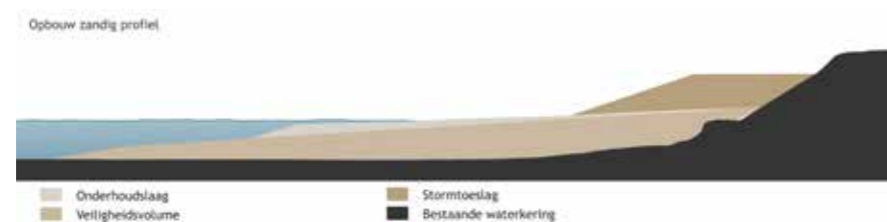
Achterin deze ruimtelijke onderbouwing zijn kaarten opgenomen met het ruimtebeslag van de dijkversterking en het gebied waar wordt afgeweken van de huidige bestemming.

2.1.2 Opbouw profiel

Bij de zandige versterking wordt een zandlichaam tegen het huidige dijkeprofiel aangelegd. Dit zandige profiel functioneert - net als langs de kust - als afslagprofiel, waarbij er tijdens een maatgevende storm zand mag wegslaan en er na altijd nog voldoende waterkering overblijft, in dit geval met de weg erop.

Zand zal onder invloed van golven en stroming in dwars- en langsrichting bewegen binnen een systeem dat tot een evenwicht komt. Zand dat zich langs de dijk uit een vak verplaatst naar een naastgelegen vak wordt ook weer aangevuld met zand uit het aangrenzende vak aan de andere zijde. Voorwaarde is dat het zand zich ook daadwerkelijk kan verplaatsen. Om die reden is hoge of dichte begroeiing op delen van het zandig profiel ongewenst, omdat deze het zand meer vast kan houden dan op andere plaatsen (zie ook paragraaf 2.1.3).

Om het benodigde zandvolume op een bepaalde plaats (d.w.z. in het dwarsprofiel) te bepalen is voor het ontwerp onderscheid gemaakt in een aantal verschillende typen volumes, die elk zijn functie heeft. In Figuur 6 zijn de typen volumes schematisch weergegeven. In de daadwerkelijke uitvoering zullen de verschillende typen volumes overigens niet als afzonderlijke lagen zichtbaar zijn.

Figuur 6 Functionele volumes in het zandige profiel

Veiligheidsvolume

Dit is het benodigd minimaal profiel om te voldoen aan de waterveiligheidsnorm. Het veiligheidsvolume wordt bepaald door een stabiel dwarsprofiel (evenwichtsprofiel) waaronder een zandige versterking blijft liggen onder maatgevende stormcondities. De helling van dit profiel is sterk afhankelijk van de optredende golfbelasting en hoe fijn het zand is waarmee het profiel is opgebouwd. Daarbij geldt dat een zwaardere golfbelasting of fijner zand leidt tot een flauwere helling dan een lagere golfbelasting of grover zand. Hoe fijn het zand is dat in het ontwerp toegepast wordt, hangt af van de karakteristieken van lokaal te winnen zand. Verschillende winlocaties en manieren van winnen kunnen verschillende zandfracties opleveren.

De golven hebben onder water maar tot een bepaalde diepte invloed, vanaf een bepaalde diepte is de invloed zo beperkt dat het zand niet meer wordt beïnvloed. Vanaf die diepte kan het zandig profiel steiler worden aangelegd.

Stormtoeslag

Het langtransport mag tijdens de maatgevende omstandigheden niet het veiligheidsprofiel aantasten. Een stormtoeslag ter grootte van het langtransport vangt dit op. Daarbij is rekening gehouden met een buffer voor het geval net voor de maatgevende storm al een bijna-maatgevende storm optreedt en er geen tijd is voor herstel. De stormtoeslag wordt hoog in het profiel aangebracht zodat het juist functioneert tijdens maatgevende omstandigheden.

Daar waar de zandige versterking start of eindigt en op plaatsen waar de dijk een knik maakt is extra zand nodig. Op deze plaatsen kan het langtransport niet worden gevoed uit een aangrenzend vak of is er verlies door de knik in de dijk. Op deze plaatsen wordt geconcentreerd een zandbuffer geplaatst op het zandig profiel.

Onderhoudsvolume

Onder normale, jaarlijkse condities zal ook bij kleinere stormen sprake zijn van aantasting van het veiligheidsvolume door erosie. Het onderhoudsvolume functioneert als een slijtlaag die meerdere jaren erosie kan opvangen tot het veiligheidsvolume wordt bereikt. Om onder normale, jaarlijkse condities te functioneren, moet het onderhoudsvolume in een specifieke zone van het zandige profiel worden gepositioneerd, namelijk rond de waterlijn. In deze zone vindt de aanval door golven en stroming plaats.

De onderhoudsstrategie bepaalt hoe groot en voor hoeveel jaar het onderhoudsvolume per keer wordt aangebracht. In deze dijkversterking is 10 jaar als minimaal interval aangehouden waarop onderhoud uitvoeren acceptabel is. Nu bij aanleg heel grote extra volumes aanleggen voor langere perioden is niet efficiënt omdat er nog enige onzekerheid in het gedrag van de oevers is. Voorkomen moet worden dat teveel zand op de verkeerde plaats wordt aangebracht. Rekening houdend met een interventiemoment en voorbereidingstijd voor een onderhoudssuppletie van 3,5 jaar is het volume bepaald op 13,5 jaar. Op locaties die door luwe ligging een relatief klein onderhoudsvolume nodig hebben en waar het vanuit de natuurwaarden voor de oever ongewenst is om vaak te suppleren wordt een periode van 20 tot 40 jaar aangehouden.

Maatregelen ter beperking van het onderhoud

Om het zand op zijn plaats te handhaven tegen een acceptabele mate van onderhoud, zijn constructies nodig in de vorm van dammen. Daar waar sprake is van weinig erosie kan worden volstaan met het aanbrengen van een voldoende onderhoudsvolume. Aan de IJsselmeerzijde is de onzekerheid in het langtransport klein en is gekozen voor een open zandprofiel zonder constructies, waarbij initieel wat meer zand in het profiel wordt gebracht. Alleen aan de meest oostelijke hoek bij Trintelhaven wordt een afsluitdam aangelegd.

Bandbreedte in modelberekeningen

Met behulp van modelberekeningen is voor elk punt langs de dijk het benodigd volume op jaarbasis bepaald. Omdat op dit moment bij de Houtribdijk of verder in het Markermeer/IJsselmeer nog geen vergelijkbare zandige oevers aanwezig zijn en daarom geen meetgegevens over het gedrag van zand beschikbaar zijn, kennen de berekeningen een bandbreedte in de nauwkeurigheid. Hierin is een veilig uitgangspunt gehanteerd.

2.1.3 Inrichting zandig profiel

Voor de inrichting en het beheer en onderhoud van het zandig profiel is een afweging gemaakt tussen diverse functies: waterveiligheid, verkeersveiligheid, bijdrage aan de meekoppelskans natuur, toekomstig potentieel voor recreatief medegebruik en de beleving van de Houtribdijk.

Randvoorwaarden

Belangrijke factor in relatie tot de functies zijn de eisen die aan de begroeiing van het zandig profiel worden gesteld. Zonder beheer zou, als gevolg van natuurlijke successie binnen 10 á 20 jaar op de natte delen wilgen- en elzenbos ontstaan, en meidoorn op de hogere droge delen. Vanuit diverse functies is dit niet wenselijk:

- Vanuit het oogpunt van waterveiligheid:
 - moet het zandige profiel te inspecteren, te onderhouden en te toetsen zijn;
 - worden, anders dan op een traditioneel dijklichaam, geen eisen gesteld aan de graszode. Vanuit het benodigde dynamische karakter van het zandig profiel mag het zand daarentegen niet teveel worden vastgelegd.
- Vanuit verkeersveiligheid moet het zand juist dusdanig door begroeiing worden vastgelegd dat onder normale omstandigheden het zand niet over de weg stuift.
- Vanuit kostenoverwegingen moeten de beheerinspanning en de mate van onderhoud zo beperkt mogelijk zijn.

Begroeiing

De inrichting van het zandig profiel is gericht op een lage lichte begroeiing van gras of lage planten die onder normale omstandigheden het zand vasthouden en stuiven voorkomen (eis verkeersveiligheid), maar onder stormcondities het zand dynamisch laten verplaatsen (eis waterveiligheid). Direct langs de weg wordt de eerste zone vrijgehouden van opgaande begroeiing, om te voorkomen dat voertuigen ermee in botsing komen als ze van de weg raken (eis verkeersveiligheid).

Een laag van teelaarde op het hogere deel van het profiel moet voor een voldoende begroeiing zorgen zodat verstuiving op de weg wordt tegengegaan. Tevens wordt rekening gehouden met het plaatsen van tijdelijke stuifschermen langs de weg en het fietspad direct na aanleg die, tot het moment dat de begroeiing voldoende is opgekomen, voorkomen dat zand de weg of het fietspad op stuift.

Geleiderails en rasters

De zandige oever sluit naast de weg aan op het dijklichaam. In de huidige situatie is langs de weg aan de Markermeerzijde een geleiderail aangebracht. Vanuit ruimtelijke kwaliteit (ontwerpprincipes) is het gewenst om waar mogelijk de geleiderail achterwege te laten zodat de directe beleving van het Markermeer en de oevers verbetert. Ook vanuit de wegbeheerder heeft het de voorkeur om de versterking zodanig vorm te geven dat een geleiderail achterwege gelaten kan worden om de verkeersveiligheid te verbeteren. Door het zandige profiel zodanig te profileren dat het ca. 0,5 m onder het niveau van de weg op het talud aansluit, wordt een verkeersveilige situatie gecreëerd. Door het niveau van de zandaansluiting niet op hetzelfde niveau als de weg te leggen, wordt voorkomen dat auto's langs de weg gaan stoppen en er gevaarlijke situaties kunnen ontstaan. Daarnaast wordt een (opstaand) raster geplaatst dat parkeren voorkomt. Ook verhindert dit raster dat dieren zoals konijnen de weg op kunnen lopen.

Op dijkvak 1, 2 en 3 zal de bestaande geleiderail namens de provincie Flevoland worden verwijderd.

Bijdrage meekoppelkans natuur

De zandige versterking kan worden opgedeeld in drie zones (Figuur 7):

Figuur 7 Indeling inrichtingszones zandige versterking Houtribdijk

Iedere zone heeft een eigen ecologische potentie. Bij elkaar vormen ze een geleidelijke land-waterovergang waarmee invulling wordt gegeven aan de meekoppelkans natuur. Vanuit de eisen voor water- en verkeersveiligheid wordt de begroeiing in alle zones laag gehouden.

- **Zone 1 – hoge droge delen**
Hier kan grasland (intensief beheer) of bloemenweide ontstaan.
- **Zone 2 – normaal droog, nat bij hoogwater**
In deze zone kunnen rietmoeras of natte graslanden ontstaan. Hier zijn kansen voor weidevogels en vogels die broeden of foerageren in rietmoeras.
- **Zone 3 – permanent onder water**
Afhankelijk van de golf- en stromingscondities ter plaatse, kan onder water vegetatie ontstaan, zoals kranswieren en fonteinkruiden. De vooroeverdam aan de Markermeerzijde wordt op 5 á 10 plaatsen onderbroken over een afstand van ca. 20 m en ligt deels boven en onder de waterlijn, zodat uitwisseling van het water achter de vooroeverdam en het Markermeer goed mogelijk blijft. Achter de vooroeverdam worden ondiepe luwtegebieden gecreëerd waar de potentie hoog is voor de ontwikkeling van kranswieren en fonteinkruiden.

Aan de IJsselmeerzijde zullen geen luwtestructuren worden aangelegd. Doordat golven vrij spel hebben zal de begroeiing met waterplanten beperkt zijn. Bij harde wind vanuit het noordoosten zal eventuele waterplantenbegroeiing weer kunnen verdwijnen zoals dat ook nu het geval is.

Beleving

De eisen voor het in stand houden van een lage begroeiing zijn in lijn met de visueel landschappelijke wens de openheid van de dijk te behouden.

Door het Enkhuizerzand lopen twee oude geulen die tot de dijk reiken. Hier wordt de vooroeverdam als onderwaterdam aangelegd, dicht bij de dijk. De dammen zijn niet zichtbaar boven water en vormen zo, in lijn met de ontwerpprincipes, een visuele accentuering van de aanwezigheid van de oude geulen.

2.2 Start zandige versterking bij dijkvak 1 (bij Krabbergatsluis)

Bij het begin van de zachte versterking in dijkvak 1 (nabij Krabbersgatsluis) is het niet nodig om gebruik te maken van harde opsluitconstructies in de vorm van dwarsdammen, omdat hier het langtransport betrekkelijk klein is. Aan de IJsselmeerzijde begint de zachte versterking smal en loopt dan in oostelijke richting uit naar de breedte van het volledig benodigde profiel. Wel wordt op het zandig profiel een extra zandbuffer aangebracht. Bij de voorbereiding van de uitvoering wordt deze overgang door de uitvoerende marktpartij nader gedetailleerd.

3 Beleidskader

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het relevante Europees, Rijks-, provinciaal en gemeentelijke beleid op het gebied van ruimtelijke ordening, waterveiligheid en natuur. Beleid dat samenhangt met andere milieuaspecten wordt beschreven in hoofdstuk 4.

3.1 Europees beleid

Vogel- en Habitatrictlijn (VHR)

De Europese Vogel- en Habitatrictlijn beschermen de natuur in heel Europa. Gebieden die vallen binnen de werkingssfeer van beide richtlijnen hebben een internationale betekenis met betrekking tot de instandhouding van planten en diersoorten. Volgens deze Europese richtlijnen moeten lidstaten specifieke diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving (habitat) beschermen om de biodiversiteit te behouden. De gebieden tezamen vormen een Europees netwerk van natuurgebieden (Natura 2000). De VHR is in Nederland wettelijk verankerd in de Natuurbeschermingswet 1998.

Zowel het IJsselmeer als het Markermeer zijn vanwege hun grote internationale betekenis voor (broed)vogels en dynamische uiterwaardnatuur aangewezen als vogelrichtlijngebied en (aangemeld) als habitatrictlijngebied.

Europese Kaderrichtlijn Water

Het doel van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is een goede ecologische en chemische waterkwaliteit. In de systematiek van de KRW is het IJsselmeer als waterlichaam aangemerkt; en heeft de typering 'grote diepe gebufferde meren' (M21) meegekregen; qua natuurlijkheid heeft het IJsselmeer de status 'sterk veranderd'.

3.2 Rijksbeleid

Nationaal Waterplan

Het Nationaal Waterplan (NWP) beschrijft de maatregelen die in de periode 2009-2015 en in de periode 2016-2021 genomen moeten worden om Nederland ook voor toekomstige generaties veilig en leefbaar te houden en de kansen die water biedt te benutten.

Beheer- en Ontwikkelplan Rijkswateren

Het BPRW beschrijft het beheer van de Rijkswateren voor de periode 2010-2015 en voor de periode 2016-2021. Rijkswaterstaat voert het beheer uit. Het BPRW is opgesteld binnen de kaders van Europese richtlijnen, nationale wetgeving en nationaal beleid waaronder het Nationaal Waterplan. Onderdeel van het BPRW is een gebiedsgericht programma waarin de beheeropgave is opgenomen van Waterbeheer 21e eeuw (WB21), de KRW en Natura 2000. In het BPRW is het toetsingskader waterkwaliteit als bijlage opgenomen. De maatregel Versterking Houtribdijk is aan de hand van dit toetsingskader getoetst.

Toekomstbestendig Ecologisch Systeem (TBES)

Het Rijk heeft, nadat het definitief heeft afgezien van de inpoldering van het Markermeer, een visie geformuleerd voor het uitroeien van het Markermeer en IJmeer tot een vitaal en gevarieerd natuurgebied. Het Rijk heeft zich in de Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer (RRAAM) gecommitteerd aan TBES. Ook de provincies hebben zich in hun beleid uitgesproken voor TBES als het na te streven ecologische toekomstperspectief voor het gebied.

TBES wil vier ecologische condities in het Markermeer en IJmeer versterken:

1. Een heldere waterplantrijke zone langs de Noord-Hollandse kust;
2. Een gradiënt in het rondzwevende slib van Noord-Holland (helder water) naar Flevoland (troebel water);
3. Een vergroting van land-waterzones (bijvoorbeeld de aanleg van moeras);
4. Het verbinden met andere natuurgebieden, inclusief IJsselmeer en andere delen van de Nederlandse Delta.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) voorziet in de juridische borging van het nationaal ruimtelijk beleid. Het bevat regels die de beleidsruimte van andere overheden ten aanzien van de inhoud van ruimtelijke plannen inperken, daar waar nationale belangen dat noodzakelijk maken. In het Barro zijn regels opgenomen met betrekking tot uitbreidingsmogelijkheden van het IJsselmeergebied (Titel 2.12 IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte)). In deze titel wordt aangegeven dat een bestemmingsplan in beginsel geen bestemmingen mag bevatten die nieuwe bebouwing of landaanwinning mogelijk maken. Voor de versterking Houtribdijk is een ontheffing in het kader van het Barro artikel 2.12.2 niet aan de orde. Een dergelijke ontheffing is niet van toepassing voor een project van de Rijksoverheid waar invulling wordt gegeven aan een rijkstaak, in dit geval het op voldoende veiligheidsniveau brengen van de Houtribdijk.

3.3 Provinciaal beleid

Omgevingsplan Flevoland, 2006

Om ruimtelijke veranderingen te laten bijdragen aan een duurzame ontwikkeling hanteert de provincie Flevoland de lagenbenadering (de laag van natuurlijke systemen, de laag van infrastructurele netwerken en de occupatielaag), waarbij elke laag condities stelt aan de andere laag. In de planvorming moeten de processen in de verschillende lagen meer met elkaar in verband worden gebracht. Toepassing van de lagenbenadering leidt er toe dat, met de ruimtelijke keuzen die in dit Omgevingsplan worden gemaakt voor de planperiode tot 2015, ook wordt bijgedragen aan de specifieke ruimtelijke kwaliteiten van Flevoland op de lange termijn. Voorts spelen de gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde een belangrijke rol. Hoge gebruikswaarde ontstaat als meervoudig ruimtegebruik mogelijk is en ruimtegebruiksvormen elkaar versterken. De belevingswaarde wordt bepaald door ruimtelijke variatie tegen de achtergrond van karakteristieke kenmerken (identiteit). Toekomstwaarde heeft betrekking op duurzaamheid, robuustheid en flexibiliteit in de tijd.

Het provinciale landschapsbeleid is gericht op behoud en de verdere ontwikkeling van een voor Flevoland specifiek en karakteristiek en voor Nederland uniek landschapspatroon. Het Markermeer, IJsselmeer en de Houtribdijk worden hierbij niet specifiek benoemd.

In de Verordening van de fysieke leefomgeving staat een artikel om de landschappelijke kwaliteit tegen ongewenste opschriften en reclame-uitingen in het landelijk gebied van Flevoland te reguleren. Het doel van de regeling is in de eerste plaats de bescherming van het landschapsschoon, zoals opgenomen in het omgevingsplan

De provincie Flevoland heeft een landschappelijk casco opgesteld met hierin de Flevolandse landschapskwaliteiten. Dit document is niet formeel vastgesteld. De provincie heeft hierin voor de Houtribdijk de openheid, het groene karakter en het zicht/de vergezichten op Lelystad als kwaliteit gedefinieerd.

Provinciaal plan Noord-Holland

De provincie Noord-Holland heeft geen specifiek beleid voor de Houtribdijk met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het provinciale beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen de ecologische hoofdstructuur (EHS)) heeft tot doel ecosystemen veilig te stellen en leefgebieden te realiseren om de biodiversiteit te behouden. Een belangrijk element volgens het NNN is het verbinden van gebieden waardoor uitwisseling van soorten kan plaatsvinden. Voor de ecologische hoofdstructuur geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied. Hiertoe geldt het zogenaamde “nee, tenzij”-regime. Dit betekent dat (nieuwe) plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan indien zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het NNN significant aantasten. Is er sprake van een significant effect op de wezenlijke kenmerken dan kan een ingreep in beginsel alleen nog plaatsvinden als:

- er sprake is van een groot openbaar belang en er geen alternatieven beschikbaar zijn (bij individuele ingrepen) of,
- als een combinatie van plannen, projecten of handelingen per saldo tot een (kwantitatieve en kwalitatieve) versterking van het NNN leidt.

Wordt aan beide voorwaarden voldaan, dan moet het resterende negatieve effect afdoende worden gecompenseerd. Het ‘nee-tenzij’-regime voor de ecologische hoofdstructuur geldt alleen voor activiteiten die ook daadwerkelijk in de aangewezen gebieden plaatsvinden. Bij de versterking Houtribdijk wordt aan beide voorwaarden voldaan.

3.4 Gemeentelijk beleid

Structuurvisie Enkhuizen

In de gebiedsvisie staat dat de aansluiting van de N23 op de Houtribdijk en daarmee de gecombineerde ontwikkeling van Krabbersplaat, Schepenwijk en een containerterminal verder worden ontwikkeld. Voor de Houtribdijk zelf staat niets in de structuurvisie.

Structuurvisie Urk

In de structuurvisie is een visie t.a.v. het IJsselmeer opgenomen. Voor de Houtribdijk zelf staat niets in de structuurvisie.

3.5 Conclusie

Het project realiseert de conform de Waterwet vereiste norm voor waterveiligheid. Tevens wordt door de zandige versterking invulling gegeven aan het TBES-beleidskader. In overige beleidsstukken wordt geen specifieke aandacht besteed aan de Houtribdijk. Het project past daarmee binnen het hierboven beschreven geldende beleid.

4 Milieutechnische toelaatbaarheid

4.1 Geluid

4.1 Wettelijk kader

Wet geluidhinder

De Wet geluidhinder (Wgh) bepaalt dat indien een plan de realisatie van woningen en/of andere geluidgevoelige objecten mogelijk maakt, de van belang zijnde geluidhinderaspecten moeten worden onderzocht. Dit geldt eveneens wanneer een plan de realisatie of wijziging van een geluidbron mogelijk maakt, zoals een (spoor)weg of (industriële) inrichting.

Voor het project zijn de bepalingen in de Wgh in beginsel niet relevant. Ten eerste omdat het project geen woningen en/of andere geluidgevoelige objecten mogelijk maakt. Bovendien voorziet het project niet in de realisatie van een (spoor)weg of de realisatie of wijziging van een inrichting. Ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening, is het aspect geluid wel nader bekeken.

Resultaten onderzoek

Voor de uitvoering van de versterking Houtribdijk zijn aan de hand van een worst case situatie de geluidcontouren rondom het materieel bepaald. De worst case situatie gaat ervan uit dat er tegelijkertijd in twee putten in het Markermeer zand wordt gewonnen. In deze extreme situatie bevinden zich geen woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen binnen de 60 dB(A) geluidcontour (streefwaarde). Er is dus geen sprake van een overschrijding van de streefwaarde van 60 dB(A).

Tijdens onderhoudswerkzaamheden van de zandige versterking zal er sprake zijn van verstoring door geluid. Deze verstoring zal nergens de streefwaarde overschrijden.

Conclusie

Het aspect geluid vormt geen belemmering voor de uitvoering van het project. Naar dit aspect hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden.

4.2 Luchtkwaliteit

Wettelijk kader

Wet milieubeheer

Het wettelijk kader voor luchtkwaliteitseisen is opgenomen in hoofdstuk 5, titel 5.2 van de Wet milieubeheer (Wm). In bijlage 2 van de Wm zijn grenswaarden opgenomen voor onder andere de luchtverontreinigende componenten stikstofdioxide, fijn stof, zwaveldioxide, lood, benzeen, koolmonoxide en stikstofdioxiden. De concentraties van deze stoffen in de buitenlucht moeten voldoen aan deze grenswaarden. Voor stikstofdepositie geldt de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

Resultaten onderzoek

Er is onderzoek verricht naar de effecten op de luchtkwaliteit als gevolg van de zandwinning en aanleg van de versterking Houtribdijk. Hierbij zijn de componenten fijn stof en stikstofdioxiden beschouwd omdat deze in Nederland over het algemeen het meest kritisch zijn. Uit het onderzoek blijkt dat de effecten op de luchtkwaliteit als gevolg van de werkzaamheden ruim onder de grenswaarden voor fijn stof en stikstofdioxiden blijven.

Conclusie

Het aspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor de uitvoering van het project. Naar dit aspect hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden.

4.3 Externe veiligheid

Wettelijk kader en beleid

Besluit externe veiligheid inrichtingen

Externe veiligheid richt zich met name op het beheersen van activiteiten die een risico voor de omgeving kunnen opleveren. Bijvoorbeeld risico's die kunnen optreden bij de productie, vervoer en opslag van gevaarlijke stoffen in inrichtingen. Bij de (her)inrichting van een gebied bepaalt de externe veiligheidssituatie mede de ruimtelijke (on)mogelijkheden.

Op 27 mei 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) in werking getreden. Het Bevi legt veiligheidsnormen op aan overheden die besluiten nemen over bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om chemische fabrieken en LPG-tankstations.

Besluit externe veiligheid buisleidingen

Het externe veiligheidsbeleid voor buisleidingen is omschreven in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). Het externe veiligheidsbeleid voor buisleidingen is in lijn gebracht met de regelgeving voor inrichtingen en voor vervoer van gevaarlijke stoffen.

Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen

Het externe veiligheidsbeleid voor transport is beschreven in de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (Circulaire). In de Circulaire is een 'risicobenadering' opgenomen die vergelijkbaar is met het Bevi. De Circulaire zal op termijn worden vervangen door het Besluit transportroutes externe veiligheid.

Resultaten onderzoek

Binnen het projectgebied treedt als gevolg van het project geen wijziging op ten aanzien van

bestaande risicobronnen of transport van gevaarlijke stoffen. Ook worden er door het project geen (beperk) kwetsbare objecten mogelijk gemaakt. Als gevolg van de uitvoering van het project vinden er derhalve geen veranderingen plaats in het plaatsgebonden en groepsrisico binnen het projectgebied.

Conclusie

Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering voor de uitvoering van het project. Naar dit aspect hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden.

4.4 Bodem

Wettelijk kader en beleid

Besluit Bodemkwaliteit

Het besluit Bodemkwaliteit bevat algemene regels en kwaliteitseisen waaraan grond, bouwstoffen en baggerspecie moet voldoen wanneer deze op of in de bodem of in het oppervlaktewater worden toegepast.

Resultaten onderzoek

Bij de zandige versterking wordt aan de IJsselmeerzijde zand tegen de dijk aangebracht worden. Tegelijkertijd met deze aanvraag in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, wordt ook een vergunning op grond van de Ontgrondingenwet aangevraagd voor een ontgroning in het Markermeer t.b.v. de zandige versterking. Het wordt niet uitgesloten dat de aannemer het zand van voor de versterking van elders haalt. Het toe te passen zand moet in alle gevallen van voldoende kwaliteit zijn.

Conclusie

Het aspect bodem vormt geen belemmering voor de uitvoering van het project. Naar dit aspect hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden.

4.5 Water

Wettelijk kader en beleid

Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)

In 2000 hebben de EU-lidstaten de Kaderrichtlijn Water vastgesteld. Het belangrijkste doel van de Kaderrichtlijn Water is de algemene bescherming van de ecologie van alle wateren, van de bescherming van de grondwaterkwaliteit en -kwantiteit, alsmede de specifieke bescherming van soorten en habitats, drinkwaterbronnen en zwemwater.

Het doel is om in 2015 een goede ecologische en chemische toestand voor alle oppervlakte-wateren te hebben en een goede chemische en kwantitatieve toestand voor alle grondwateren.

Voor een deel mogen de lidstaten zelf de hoogte van een doel bepalen. Bijvoorbeeld in de mate waarin de inrichting en natuurlijke dynamiek van een watersysteem hersteld kunnen worden. Vervolgens moeten maatregelenprogramma's worden opgesteld om de doelen te halen. Onder strikte voorwaarden is het toegestaan een vastgesteld doel later dan 2015 te halen, of een doel te verlagen.

Waterwet

In de Waterwet zijn acht 'oude' wetten bij elkaar gebracht tot één wet. De Waterwet is gericht op integraal waterbeheer, met de volgende doelstellingen:

- voorkomen en, waar nodig, beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste;

- beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen;
- vervullen van maatschappelijke functies door watersystemen.

Watertoets

Voor ruimtelijke besluiten, zoals de omgevingsvergunning voor afwijken bestemmingsplan, moet een watertoets worden uitgevoerd.

De watertoets is een procesinstrument waarmee ruimtelijke plannen en besluiten kunnen worden getoetst op waterhuishoudkundige aspecten. Het betreft het vroegtijdig informeren en adviseren over en het afwegen en uiteindelijk beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in de ruimtelijke plannen en besluiten. De watertoets heeft tot doel te waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op een evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen. In overleg met betrokken waterbeheerders worden voor het project relevante wateraspecten uitgewerkt.

In het kader van het MER, het projectplan Waterwet en andere vergunningentrajecten heeft overleg plaatsgevonden tussen de waterbeheerders (initiatiefnemer Rijkswaterstaat, en Waterschap Zuiderzeeland en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier) en alle andere betrokken partijen. De waterbeheerders zijn zodoende op meerdere manieren betrokken bij het planvormingsproces.

De resultaten van het overleg en onderzoeken, zijn verwerkt in deze ruimtelijke onderbouwing. Hiermee kan gesteld worden dat de watertoets is doorlopen.

Resultaten onderzoek

Waterveiligheid

Door uitvoering van de maatregelen wordt de Houtribdijk op het wettelijk vereiste veiligheidsniveau gebracht en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan het voorkomen dan wel beperken van overstromingen. Vanuit de optiek van wateroverlast en waterschaarste bestaan tegen de maatregelen geen bezwaren.

Chemische en ecologische waterkwaliteit

Tijdens de uitvoering is er sprake van een verwaarloosbaar effect op de chemische kwaliteit, als gevolg van het vrijkomen van een beperkte hoeveelheid brak poriënwater en een toename in vertroebeling bij het storten van het zand. In de permanente situatie is geen effect. Er is aan de IJsselmeerzijde geen sprake van negatieve effecten op de biologische kwaliteitselementen. In de permanente situatie levert de zandige versterking – met geleidelijke land-waterovergangen – een positieve bijdrage aan het ecologisch watersysteem.

Wateroverlast en waterschaarste

De versterking aan de IJsselmeerzijde heeft geen invloed op wateroverlast of waterschaarste in het omliggende gebied.

Conclusie

Het aspect water vormt geen belemmering voor de uitvoering van het project. Naar dit aspect hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden.

4.6 Natuur

4.6.1 Natuurbeschermingswet 1998

Wettelijk kader en beleid

In 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Natuurbeschermingswet)

van kracht geworden. De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van waardevolle natuurgebieden en leefgebieden van soorten, waaronder Natura 2000-gebieden. Om schade aan een Natura 2000-gebied te voorkomen, bepaalt Artikel 19d, (1e lid) dat het verboden is om zonder vergunning, of in strijd met aan die vergunning verbonden voorschriften of beperkingen (...) projecten of andere handelingen te realiseren onderscheidenlijk te verrichten die gelet op de instandhoudingdoelstelling de kwaliteit van de aangewezen natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Om te beoordelen of een project (eventueel onder voorwaarden) kan worden toegelaten, moeten de effecten op de instandhoudingdoelstellingen in beeld worden gebracht. Een eerste oriënterend onderzoek wordt een voortoets genoemd. Wanneer op basis van een voortoets significante verstorende gevolgen voor het Natura 2000-gebied niet kunnen worden uitgesloten, is het verplicht om een Passende Beoordeling uit te voeren. Hierin worden nauwgezet en meer gedetailleerd de gevolgen van de voorgenomen activiteit inzichtelijk gemaakt. De Passende Beoordeling kan de onderbouwing zijn bij een vergunningsaanvraag. Een vergunning voor het project kan dan slechts worden verleend indien het bevoegd gezag zich op grond van de Passende Beoordeling heeft verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast (artikel 19g, eerste lid). In afwijking van deze regel kan het bevoegd gezag, wanneer de aantasting van het Natura 2000-gebied op basis van de Passende Beoordeling niet kan worden uitgesloten, een vergunning verlenen na een toets aan de zogenaamde ADC-criteria.

Een vergunning kan in dat geval alleen worden verleend als Alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en er sprake is van een Dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard (art 19g, tweede lid). Als aan beide voorwaarden wordt voldaan, wordt aan de vergunning in ieder geval het voorschrift inhoudende de verplichting Compenserende maatregelen te treffen (art 19h, eerste lid).

Beschermde Natuurmonumenten zijn natuurgebieden die in het verleden zijn aangewezen vanwege de bijzondere natuurwaarden, landschappelijke schoonheid, rust en wetenschappelijke waarde. De bescherming ervan is geregeld in artikel 16 van de Natuurbeschermingswet. Hierin staat dat activiteiten of handelingen die deze wezenlijke kenmerken significant aantasten niet zonder vergunning zijn toegestaan.

In de toetsing van plannen en projecten moeten de wezenlijke kenmerken van Beschermde Natuurmonumenten in samenhang worden gezien met de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden. Voor zover de beschermde natuurgebieden overlappen met Natura 2000-gebieden, komt hun aanwijzing ter vervallen op het moment dat Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Wel blijft het bij projecten noodzakelijk om aan de zogenaamde ‘oude doelen’ te toetsen. Maar dan alleen voor zover zijn niet overlappen met de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000.

De Eerste Kamer heeft op 16 maart 2010 de Crisis- en herstelwet aangenomen. Deze wet heeft onder meer wijzigingen van de Natuurbeschermingswet 1998 tot gevolg, waardoor nu een verlicht beschermingsregime voor de ‘oude doelen’ Natura 2000 geldt. De oude doelen vloeien voort uit de voormalige aanwijzing van (delen van) Natura 2000-gebieden als Beschermde Natuurmonument en hebben betrekking op de bescherming van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis. Tot dusverre gold voor die oude doelen het zwaardere beschermingsregime van de Habitatrictlijn, terwijl die richtlijn daartoe niet

verplicht. Voor beide soorten doelstellingen komen nu aparte beschermingsregimes te gelden.

Voor Natura 2000-doelen blijft het huidige regime van artikel 19a e.v. Natuurbeschermingswet van toepassing (ter uitvoering van de Habitatrictlijn). Voor de oude doelen komt het lichtere regime voor Beschermd Natuurmonumenten te gelden (artikel 19ia, in samenhang met artikel 16 Natuurbeschermingswet):

- Voor de handelingen geldt een vergunningplicht met een gelijkwaardige afweging van alle belangen; dus ingeval er sprake is van mogelijk significante effecten voor de oude doelen, is er geen Passende Beoordeling van significante gevolgen, geen voorzorgtoets, en geen ADC-toets vereist.
- Onder de vergunningplicht vallen de schadelijke handelingen die in het gebied zelf plaatshebben, en niet de handelingen buiten het gebied (externe werking) tenzij dat in het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied uitdrukkelijk is geregeld (artikel 16, vierde lid, Natuurbeschermingswet).
- Er is een keuzemogelijkheid in plaats van een verplichting om de oude doelen in een beheerplan uit te werken.

Als voor een activiteit op grond van beide regimes een vergunning is vereist, is maar één vergunningaanvraag nodig bij hetzelfde bevoegd gezag (artikel 19ia, tweede lid, Natuurbeschermingswet).

Resultaten onderzoek

Permanente effecten

Hard substraat van breuksteen

De breuksteen aan weerszijden van de Houtribdijk biedt in beginsel een habitat voor rivieronderpad. In de paaiperiode kunnen spieringen de breuksteen gebruiken om hun eieren af te zetten. Spiering is een belangrijke voedselbron voor vis etende vogels. Het verwijderen en/of bedelven met zand aan weerszijden tussen Enkhuizen en Trintelhaven kan leiden tot afname van de paai- en vestigingsmogelijkheden van de rivieronderpad en paaimogelijkheden van de spiering. Uit veldonderzoek blijkt dat in de huidige situatie er nauwelijks rivieronderpaden en paaiende spiering op en tussen de breuksteen zijn aangetroffen. Wel zijn bijvoorbeeld veel zwartbekgrondels aanwezig, maar deze exoot heeft geen beschermde status in Nederland. Daarnaast zijn in het IJsselmeer veel dijken met breuksteen aanwezig, die wel aantoonbaar worden gebruikt door rivieronderpad en spiering. Ten slotte worden ook in de nieuwe situatie breukstenen constructies aangelegd, die voor (gedeeltelijke) vervanging van dit habitat zorgen. Al met al is de conclusie dat voor alle varianten geen sprake is van een effect op de populatieomvang van rivieronderpad of spiering of op voedselbeschikbaarheid van vis etende vogels.

Recreatie

De aanwezigheid van de zandige dijk in de dijkvakken 1, 2 en 3 in de eindsituatie biedt, in vergelijking met de situatie bij aanwijzing van de Natura 2000-gebieden, een geschiktere uitgangspositie voor diverse vormen van recreatief gebruik. Er worden geen negatieve effecten voor de instandhoudingsdoelstellingen van vogels als gevolg van oeverrecreatie verwacht. Oeverrecreatie kan mogelijk wel aan de IJsselmeerszijde plaatsvinden. De omvang van deze oeverrecreatie is beperkt, omdat het zandlichaam niet aantrekkelijk voor recreanten wordt ingericht en er geen voorzieningen voor oeverrecreatie zullen worden aangelegd. Bovendien is het aantal fietsbewegingen over de dijk niet hoog en zal maar een beperkt deel van de fietsers daadwerkelijk in de oever willen recreëren. Voor zover oeverrecreatie toch optreedt, zal dit bovendien voornamelijk 's zomers onder mooie weersomstandigheden met weinig wind plaatsvinden. In die situatie zijn vogels meer verspreid over het IJsselmeer aanwezig en doet zich dus ook geen verstoring voor. Daarom zijn negatieve effecten op verstoringsgevoelige soorten uitgesloten.

Ook worden er geen negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van vogels als gevolg van toename van kanorecreatie verwacht. In de huidige situatie is er beperkt sprake van kanorecreatie langs de Houtribdijk. Ook in de toekomstige situatie zullen er geen voorzieningen voor kano's worden aangelegd. Wel vinden nu af en toe georganiseerde kanotochten vanaf Trintelhaven plaats. Georganiseerde kanotochten vanaf Trintelhaven gaan over het open water, bijvoorbeeld richting Urk.

In de huidige situatie is kitesurfen in zowel IJsselmeer als Markermeer & IJmeer verboden, behalve op plaatsen waarvoor vrijstelling van de vergunningplicht geldt. In het IJsselmeer betreft het de locaties It Soal (Workum) en Medemblik (beiden onder specifieke voorwaarden) en Lemmer, Stavoren, Hindeloopen, Kornwerderzand, Makkum en Mirnserklif. In het Markermeer & IJmeer betreft het Warder, Hemmeland en Muiderberg (onder specifieke voorwaarden) en Schellinkhout (Hoornse Hop) en Edam. Hoewel er dus veel plaatsen zijn waar kitesurfen wel is toegestaan, wordt Trintelhaven in de huidige situatie regelmatig gebruikt als opstapplaats voor kitesurfers. Kitesurfers kunnen het hele jaar hun sport uitoefenen, niet alleen in de zomer maar ook in de winter. Hierdoor kan de draagkracht van IJsselmeer en Markermeer voor rust afnemen. Als het kitesurfen vanwege de aanwezigheid van een zandige oever daadwerkelijk toeneemt, kan dit tot een toename van de verstoring van vogels leiden.

Het is daarom zaak dat potentiële overtreders afdoende worden gewaarschuwd, dat de regels efficiënt worden gehandhaafd en dat overtredingen van de verbodsbepalingen worden bestraft. Omdat kitesurfen nu is verboden en na versterking van de Houtribdijk nog steeds is verboden, verandert het project feitelijk niets aan deze situatie.

Mosselvelden

Aan de IJsselmeerszijde zijn tussen Enkhuizen en Trintelhaven driehoeksmosselen (tegenwoordig vooral Quaggamossel) te vinden. De hoogste dichtheden aan mosselen zijn waargenomen in een geul op geringe afstand van de Houtribdijk. Door de aanleg van het zandlichaam tegen de dijk verdwijnt in beide varianten deze geul onder het zand (circa 20 ha). Uit nadere beschouwing van de verspreiding aan de IJsselmeerszijde van de vogels die de mossels eten blijkt dat het overgrote deel zich achter de strekdam bij Enkhuizen ophoudt (kuifeend), vooral aan de kant bij Lelystad zit (brilduiker) of zich vooral op grotere afstand van de dijk bevindt (toppereend). Hoewel het onder het zand verdwijnende habitat slechts een fractie is van het in het IJsselmeer beschikbare mosselhabitat én dat het zandlichaam zelf nieuwe vestigingsmogelijkheden biedt aan mossels, is een beperkt negatief effect op de populaties van de bodemfauna etende vogels niet uit te sluiten.

Tijdelijke en periodieke effecten

Tijdelijke effecten voor Natura 2000 hebben ten eerste te maken met verstoring van rust door werkzaamheden in de aanlegfase. Het gaat ter plaatse van de werkzaamheden in het IJsselmeer om ruiende futen in de periode augustus en september. De futen komen voor in dijkvak 2 en 3. Voor het prioritaire project Houtribdijk is in de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) ontwikkelingsruimte gereserveerd waardoor als gevolg van het project significant negatieve gevolgen door stikstofdepositie zijn uit te sluiten.

Conclusie

Op grond van de resultaten van het onderzoek kan worden geconcludeerd dat vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 de uitvoering van het project niet in de weg staat.

4.6.2 Nederlands Natuurnetwerk (voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS))

Permanente effecten

In het natuurbeheerplan van provincie Noord-Holland is het IJsselmeer aangeduid als beheertype No4.04 Afgesloten Zeearm.

Belangrijke aspecten zijn:

1. Met riet en biezen begroeide randen, waterplanten in ondiepe delen, schelpen in diepere delen;
2. Foerageergebied/gebruik van de dijk als geleidende structuur in vliegroutes voor de meervleermuis;
3. Oevers voor de noordse woelmuis;
4. Internationaal belang als rust- en foerageergebied van watervogels;
5. Voorkomen van rivieronderpad, zeeprk en rivierprk.

Wat betreft het Nederlands Natuurnetwerk hebben de flauwe land-waterovergangen die met de aanleg van de zandlichamen worden gecreëerd, een licht positief effect op het aspect 'met riet en biezen begroeide randen, waterplanten in ondiepe delen, schelpen in diepere delen' en 'internationaal belang als rust- en foerageergebied van watervogels'.

Tijdelijke en periodieke effecten

Bij de aanlegwerkzaamheden is verstoring van een aantal NNN-waarden, zoals waterplanten in ondiepe delen en foerageergebieden voor watervogels, niet uitgesloten. Deze gebieden liggen aan de Markermeerzijde en vallen dus buiten de scope van deze ruimtelijke onderbouwing.

Conclusie

Op grond van de resultaten van het onderzoek kan worden geconcludeerd dat effecten op het Nederlands Natuurnetwerk de uitvoering van het project niet in de weg staat. De tijdelijke effecten worden in voldoende mate gemitigeerd.

4.6.3 Flora- en faunawet

Wettelijk kader

In de Flora- en faunawet is de bescherming van soorten geregeld. De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal soorten planten en dieren. Deze mogen onder meer niet gedood, verjaagd, gevangen of verontrust worden. Dit is vastgelegd in de verbodsbepalingen van deze wet. Het project kan mogelijk leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Deze overtredingen zijn met mitigerende maatregelen deels te voorkomen of te beperken. Wanneer ondanks beschermende maatregelen overtreding van de verbodsbepaling plaatsvindt, is daarvoor een ontheffing vereist. Voor overtredingen ten aanzien van sommige soorten geldt in bepaalde gevallen een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Wanneer een ontheffing wordt verleend kunnen compenserende maatregelen worden voorschreven, wanneer die noodzakelijk zijn om de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort te waarborgen.

Resultaten onderzoek

Permanente effecten

De hierboven genoemde kenmerken van de zandige versterking hebben door de natuurontwikkelingsmogelijkheden die worden gecreëerd ook een licht positief effect voor de diverse soorten die zijn beschermd onder de Flora- en faunawet.

Tijdelijke effecten

Op en nabij de Houtribdijk is een aantal volgens de Flora- en faunawet beschermde planten- en diersoorten aanwezig. De aanlegwerkzaamheden zullen schadelijke gevolgen

hebben voor een deel van deze soorten. Door zeer zorgvuldig te werken, conform een goed ecologisch werkprotocol, kan een deel van de schade aan genoemde soorten voorkomen worden. Het gaat in ieder geval om de volgende soorten en bijbehorende maatregelen:

- Bij de dijkversterkingswerkzaamheden zullen de groeiplaatsen van de rietorchis en de wilde marjolein vernietigd worden en/of verdwijnen onder een dikke laag zand. Om de door de dijkversterkingswerkzaamheden verdwijnende groeiplaatsen van de rietorchis en de wilde marjolein en de daarop staande individuen van beide soorten in de nieuwe situatie (na gereedkomen van de dijkversterking) een nieuwe / goede kans te geven, zullen planten en zaad worden gewonnen, verplaatst en tijdelijk worden opgeslagen en na afloop worden verplaatst en uitgezaaid.
- Het is niet 100% uit te sluiten dat tijdens de dijkversterkingswerkzaamheden (met name het opnemen en terugstorten van breuksteen en het aanbrengen van de zandlaag) individuen van de bijna verdwenen rivieronderpad worden verstoord.
- Om hinder voor de ruige dwergvleermuis – die de Houtribdijk als trekroute gebruikt – te voorkomen, wordt bij eventuele werkzaamheden 's nachts geen hinderlijk fel licht gebruikt in het zomerhalfjaar, inclusief de "trekmaanden" maart en september – oktober.

Conclusie

Op grond van de resultaten van het onderzoek kan worden geconcludeerd dat het verlenen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet de uitvoering van het project niet in de weg staat.

4.7 Archeologie

Wettelijk kader en beleid

Verdrag van Malta

Met de inwerkingtreding van de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) op 1 september 2007 is het Verdrag van Malta vertaald in Nederlandse wetgeving, door aanpassing van onder andere de Monumentenwet 1988. De hoofdpunten zijn als volgt:

- Behoud in de bodem: waardevolle archeologische resten moeten zoveel mogelijk in de bodem bewaard blijven;
- Geïntegreerd behoud van het archeologisch erfgoed: het archeologisch belang moet worden meegewogen in de ruimtelijke ordeningsprocessen;
- Financiering van archeologisch onderzoek en behoud: initiatiefnemers van bodemverstorende activiteiten zijn financieel verantwoordelijk voor het noodzakelijk archeologisch onderzoek;
- Bewustmaking van het publiek: door de onderzoeksresultaten beschikbaar en beleefbaar te maken wordt het publiek bewust gemaakt van de waarde van het archeologische erfgoed.

Grondgedachte is het streven naar behoud van archeologische waarden in situ, dat wil zeggen in het bodemarchief. Als behoud niet mogelijk is, moet ervoor worden gezorgd dat de informatie die in de bodem zit niet verloren gaat. Dit houdt een onderzoeksverplichting in die kan leiden tot een volledige, wetenschappelijke opgraving van de aanwezige resten. Behoud in situ heeft prioriteit. Hiertoe wordt gestreefd naar het volwaardig meewegen van het archeologisch belang in planologische besluitvormingsprocessen door dit aspect al in het begin van de planvorming te betrekken.

Omgevingsplan Flevoland (2006)

De provincie Flevoland maakt in haar Omgevingsplan 2006 voor haar archeologiebeleid een onderscheid in Provinciaal Archeologische en Aardkundige Kerngebieden (PAK'en), archeologische aandachtsgebieden en de Top 10-locaties. Deze gebieden en locaties acht de provincie van provinciaal belang. In het Omgevingsplan Flevoland valt het grootste deel van het Markermeer binnen een archeologisch aandachtsgebied. Dit zijn gebieden met een

relatief hoge dichtheid aan goed geconserveerde archeologische waarden. Het omvat onder meer delen van het prehistorische stroomgebied van de Vecht waarin mogelijk nederzettingen van de Swifterbantcultuur liggen. De inzet in archeologische aandachtsgebieden beperkt zich tot het opsporen en het planologisch beschermen, dan wel – indien niet anders mogelijk – opgraven van individuele archeologische waarden. Eén van de PARk-gebieden is als referentie opgevoerd om duidelijk te maken wat voor landschap zich onder de bodem van het Markermeer kan bevinden in het oerstromdal van de Vecht.

Structuurvisie Noord-Holland 2040 en Leidraad Landschap en Cultuurhistorie, provincie Noord-Holland
In 2010 is door de provincie Noord-Holland een Leidraad Landschap en Cultuurhistorie opgesteld als hulp bij het opstellen van ruimtelijke plannen als onderdeel van de Structuurvisie Noord-Holland 2040. In de structuurvisie is een aantal gebieden in Noord-Holland aangewezen die van bovenregionale archeologische betekenis zijn. Deze gebieden bevatten waardevolle archeologische vindplaatsen met een gebiedsspecifieke ouderdom die elk gebied zijn bijzondere bovenregionale betekenis geeft. Het Markermeer maakt daar geen onderdeel van uit.

Gemeentelijke archeologische beleidskaart, gemeente Enkhuizen
De gemeente Enkhuizen beschikt over een gemeentelijke archeologische beleidskaart. Op deze kaart zijn de vastgestelde archeologische waarden alsmede de archeologische verwachtingen aangegeven. Het gebied van de Houtribdijk heeft op deze kaart de aanduiding “AWV 5” (onbekend/geen data).

Gemeentelijke archeologische basiskaart, gemeente Urk
De gemeente Urk beschikt over een gemeentelijke archeologische basiskaart, waarop de vastgestelde archeologische waarden alsmede de archeologische verwachtingen zijn aangegeven. Het IJsselmeergebied dat binnen het plangebied valt, ligt op de archeologische basiskaart in een zone met een hoge archeologische verwachting.

Resultaten onderzoek

In het kader van het project is een archeologisch bureauonderzoek verricht. Dit onderzoek is opgenomen als bijlage. In het bureauonderzoek is geconstateerd dat in het plangebied diverse archeologische waarden kunnen worden verwacht:

- in de diepere ondergrond, vindplaatsen in het afgedekte prehistorisch (en mogelijk protohistorisch) landschap;
- op of in de waterbodem, de maritiem-archeologische sporen scheepswrakken uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd, vliegtuigwrakken of –onderdelen daarvan uit de Tweede Wereldoorlog. Ook gaat het om losse vondsten (d.w.z. zonder verdere archeologische context) zoals scheepsafval, verloren lading, of gestort stadsafval. Archeologisch belangrijker zijn in theorie de locaties buitendijks, langs de voormalige Zuiderzeekust, van verdronken bouwstructuren, terpen en historische dijkrestanten. Over specifieke locaties hiervan zijn in het kader van het bureauonderzoek binnen het plangebied echter geen aanwijzingen gevonden.

Aan de IJsselmeerszijde is geen sprake van ontgroningen. Hierdoor is het voorkomen van mogelijke archeologische waarden geen knelpunt. De benodigde ontgroningen vinden plaats in het Markermeer en vallen daarmee buiten de scope van deze ruimtelijke onderbouwing. In het Markermeer is nader onderzoek nodig t.a.v. archeologie. Voor de scope van deze ruimtelijke onderbouwing is het uitgevoerde onderzoek voldoende.

Conclusie

Het aspect archeologie vormt geen belemmering voor de uitvoering van het project. Naar dit aspect hoeft in het kader van deze ruimtelijke onderbouwing geen nader onderzoek uitgevoerd te worden.

4.8 Cultuurhistorie

Wettelijk kader en beleid

Monumentenwet 1998

De regelgeving ten aanzien van het cultureel erfgoed en in het bijzonder de wettelijke bescherming van rijks- en gemeentemonumenten en beschermd stads- en dorpsgezichten is geregeld in de Monumentenwet 1998. De Monumentenwet 1998 is het belangrijkste instrument voor de bescherming van het cultuurhistorisch erfgoed in Nederland.

Omgevingsplan Flevoland (2006)

In het Omgevingsplan 2006 is met betrekking tot cultuurhistorie de ontwikkelvisie van de provincie Flevoland gericht op het behouden van de unieke Flevolandse landschappelijke en cultuurhistorische karakteristieken, onder meer door ze in te zetten als ruimtelijke kwaliteit ter versterking van nieuwe ontwikkelingen. Naast de visie is ook een beleidskader in het plan opgenomen. Centraal staan het cultureel erfgoed en de landschapskunst. Inwoners en bezoekers van Flevoland worden gestimuleerd kennis te nemen van de geschiedenis van Flevoland.

Resultaten onderzoek

De Houtribdijk is onlosmakelijk verbonden met de onvoltooide geschiedenis van de Zuiderzeewerken. Omdat de Houtribdijk echter nog relatief jong is, is de dijk niet als cultuurhistorisch waardevol benoemd in de bekende landelijke, provinciale en gemeentelijke cultuurhistorische inventarisaties. Wel is de Houtribsluis door de gemeente Lelystad benoemd als potentieel gemeentelijk monument. In het kader van de dijkversterking vinden er echter geen wijzigingen plaats aan de sluisen in het plangebied.

Conclusie

Het aspect cultuurhistorie vormt geen belemmering voor de uitvoering van het project. Naar dit aspect hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden.

4.9 Visserij

Wettelijk kader en beleid

Voor de visserij is een aantal beleidsstukken, richtlijnen en plannen van belang, deze worden hieronder kort opgesomd. De rijksoverheid is verantwoordelijk voor een duurzame visserij op het Markermeer en het IJsselmeer: het ministerie van Economische Zaken als verlener van de visvergunning op basis van de Visserijwet, en Rijkswaterstaat als waterbeheerder (commissie Remkes, 2012).

Visserijwet

De Visserijwet 1963 is het juridisch kader voor de binnenvisserij en vormt de basis van de Nederlandse visserijwetgeving. De Wet bepaalt o.a. dat bij het stellen van regels in het belang van de kustvisserij en de binnenvisserij mede rekening wordt gehouden met de belangen van de natuurbescherming. Ze beschrijft op welke wijze de visserij op het Markermeer en IJsselmeer uitgevoerd mag worden.

Europese Aalverordening / Nederlands aalbeheerplan

In 2007 is door de Europese Unie de Europese Aalverordening (EU, 2007) uitgevaardigd. Op basis daarvan is in 2009 het Nederlands Aalbeheerplan (Min LNV, 2008) goedgekeurd door de Europese Commissie. Het plan richt zich op een herstel van de Europese aalstand met behoud van een gereguleerde aalvisserij. Als beschermende maatregel geldt – ook voor het IJsselmeer – een gesloten tijd voor aalvistuigen van 1 september – 1 december. In 2012 is het huidige Nederlandse aalbeheerplan geëvalueerd, waarna rapport is uitgebracht aan de Europese Commissie. Vooralsnog is het aalbeheerplan van kracht.

Visplan en visrechten

De visrechten voor het Markermeer en IJsselmeer liggen bij de Nederlandse Staat. De toegang tot de visserij wordt geregeld via een publiekrechtelijk stelsel van vergunningen en regelingen (door het het ministerie van Economische Zaken). Doordat het IJsselmeer is aangewezen als Natura 2000-gebied is de provincie Fryslân het bevoegd gezag dat oordeelt over de vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet. De beroepsvisserij reguleert de visserijinspanningen op basis van een jaarlijks op te stellen visplan. Het visplan wordt goedgekeurd door de Staatssecretaris.

Beleidsbrief 2 maart 2005, Visstandbeheer commissies (VBC)

In de beleidsbrief van 2 maart 2005 heeft de Minister van LNV (nu Economische Zaken) aangegeven te streven naar een gevarieerde visstand en een duurzaam visstandbeheer. De voornemens uit de beleidsbrief zijn uitgewerkt in het visstandbeheerplan en bestaan onder andere uit een reductie van de visserijinspanning door het instellen van een saneringsregeling en het instellen van visstandbeheercommissies (VBC) (Witteveen en Bos, 2008; PO IJsselmeer en Sportvisserij Nederland, 2011). In deze VBC's worden de beroepsvisser quota toegekend.

Door sportvisserij Nederland is in 2011 het Visplan IJsselmeer en Markermeer opgesteld. Dit plan is echter nog niet definitief, maar is voor deze effectstudie wel als bron geraadpleegd. In het plan worden voor beroeps- en sportvissers vangstlimieten aangegeven. Dit wordt gereguleerd doordat het ministerie van Economische Zaken vergunningen uitgeeft aan beroepsvisserij en aan sportvisserij Nederland een machtiging is uitgegeven voor het vissen met 2 hengels.

Masterplan Toekomst IJsselmeer, Markermeer, IJmeer

In maart 2014 is het Masterplan Toekomst IJsselmeer, Markermeer, IJmeer verschenen. Het Masterplan is het resultaat van de samenwerking tussen overheden, beroepsvisserij, sportvisserij en de natuurorganisaties die gezamenlijke belangen en verantwoordelijkheden hebben om te komen tot een goede, gezonde visstand en een daarbij passende visserij. Het Masterplan is een plan op hoofdlijnen met als doel dat de visstand in 2021 een duidelijk herstel vertoont en visstand en visserij in balans is. De visserij is in 2021 duurzaam¹.

Op 3 juni 2014 heeft de Staatssecretaris van Economische Zaken een brief aan de kamer gestuurd waarin hij aankondigt een aantal beheermaatregelen te treffen. Tevens wordt ook het idee voor een Transitiefonds verder uitgewerkt om te komen tot een duurzaam perspectief. Voorafgaand aan deze insteek is met de partijen die bij het Masterplan betrokken zijn overleg gevoerd over een getrapte aanpak. Deze aanpak ging uit van het komen tot een structurele aanpak met een overgangsjaar en een snelle verdere concretisering van het in het Masterplan voorgestelde Transitiefonds. Over het pakket van maatregelen wat hierbij hoorde, werd geen overeenstemming bereikt. Aan een gezamenlijk gedragen aanpak voor een nieuw perspectief zal door alle partijen gewerkt moeten blijven worden. (Kamerbrief van 3 juni 2014. Reactie Masterplan Toekomst IJsselmeer).

Resultaten onderzoek

Permanente effecten

De visrechten voor het IJsselmeer liggen bij de Nederlandse Staat. De toegang tot de visserij wordt geregeld via een publiekrechtelijk stelsel van vergunningen en regelingen (door het ministerie van Economische Zaken). Doordat het IJsselmeer is aangewezen als Natura

2000-gebied, zijn voor deze wateren de provincies Fryslân, Noord-Holland en Flevoland de bevoegd gezag instanties die oordelen over de vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet.

Het areaal aan vrije visgrond wordt enigszins kleiner vanwege het ruimtebeslag van het zandige profiel. Dit is echter een zeer beperkt verlies op de schaal van het IJsselmeer.

Ter hoogte van de zandige versterking is dit niet mogelijk om na de versterking opnieuw fuiken te plaatsen: voor de fuiken is een 'hard' en relatief recht startpunt nodig, anders zwemmen de vissen achter het want langs. Bij de aan te leggen opsluitdam bij Trintelhaven aan de IJsselmeerzijde kan 1 regel van ca. 10 nieuwe fuiken worden geplaatst. Omdat er onvoldoende alternatieve plekken zijn – ook in de wijde omtrek - neemt naar verwachting het aantal plekken geschikt voor het plaatsen van fuiken met circa 13 fuiken af. Voor 1 vergunninghouder aan de IJsselmeerzijde geldt dat een deel van zijn fuiken niet kan worden terug geplaatst.

In de afweging van de gekozen voorkeursvariant heeft waterveiligheid en kosten hierbij een doorslaggevende rol gespeeld. Buiten het project versterking Houtribdijk zijn er geen andere locaties voor handen. Gezien de quota die zijn opgelegd aan de sector en andere beperkingen voor de visserij ondervindt deze visser mogelijk nadeel van de gekozen oplossing.

Tijdelijke effecten

Het areaal vrije visgrond wordt door de werkzaamheden tijdelijk enigszins beperkt. In de huidige situatie mogen de vissers – op 7 dagen per jaar na – ook al niet vissen in een zone van 300 m tot aan de dijk. Bovendien is het IJsselmeer een grote wateroppervlakte. Het effect van de beperking van het visareaal zal daarom gering zijn.

Langs de dijk moeten de fuiken (tijdelijk) worden verwijderd. Hierdoor worden de vergunninghouders gehinderd in hun werkzaamheden.

Conclusie

In aanloop naar de uitvoering van het project zal overleg worden gevoerd met de belanghebbende beroepsvisserij. Het aspect visserij vormt geen belemmering voor de uitvoering van het project.

4.10 Scheepvaart

Wettelijk kader en beleid

Volgens het SVIR behoort de vaarroute Amsterdam-Lelystad-Lemmer, via de Houtribsluis, tot de categorie hoofdvaarweg. De route Amsterdam-Enkhuizen-Den Oever/Kornwerderzand, via de Krabbersgatlsuis, behoort tot de categorie overige vaarwegen. Deze routes zijn als onderdeel van het IJsselmeer en Markermeer in beheer bij het rijk. Het rijk heeft geen plannen voor aanpassingen van deze vaarroutes ter hoogte van de kruisingen met de Houtribdijk.

Resultaten onderzoek

Permanente effecten

De vaarroutes voor de beroepsvaart liggen dermate ver verwijderd van de delen van de Houtribdijk die met zand worden versterkt, dat het niet waarschijnlijk is dat zand van de versterking in de vaarroutes terecht komt en voor verondieping zorgt. Aan de IJsselmeerzijde vormt de leidam bij het Naviduct een afscherming tussen zandlichaam en vaarroute.

In het IJsselmeer verdwijnt de voormalige werkgeul die ook door de scheepvaart en de beheerder wordt gebruikt. Deze werkgeul heeft geen officiële status als vaargeul. Een

¹ Volgens het rapport Witteveen en Bos, transitie visserij IJsselmeer Markermeer en IJmeer, dd 5 juli 2013, betekent duurzame visserij het volgende: er wordt niet meer geoogst dan geproduceerd; alle jaarklassen blijven in voldoende mate aanwezig in het bestand, waardoor de leeftijdsopbouw van het bestand evenwichtig is; oogst bestaat uit meerdere jaarklassen; vissen worden geoogst bij optimale lengte; de bijvangst aan ondermaatse vis, niet gewenste vissoorten en watervogels is minimaal.

vergelijkbare geul naast de zandige oplossing geeft niet het voor de scheepvaart gewenste luwte-effect, omdat de geul te ver van de kruin van de dijk af ligt. Daarnaast is er een bestaande vaargeul op circa 3,5 km van de Dijk aan de IJsselmeerzijde.

Tijdelijke en periodieke effecten (uitvoering en onderhoud)

Voor de beroepsvaart is er mogelijk sprake van tijdelijk hogere wachttijden bij de sluiscomplexen in de Houtribdijk, vanwege de toename in schuttingen door het vervoer van breuksteen over water. De effecten zijn zeer beperkt.

De zandwinputten worden buiten de vaarroutes voor de beroepsvaart gesitueerd, zodanig dat het heen en weer varen met materieel rondom die putten geen negatieve invloed heeft op de beroepsvaart.

Conclusie

Het aspect scheepvaart vormt geen belemmering voor de uitvoering van het project. Naar dit aspect hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden.

4.11 Milieuhinderlijke bedrijvigheid

Beleidskader

Bedrijven en milieuzonering

De aanwezigheid van bedrijven kan de kwaliteit van de leefomgeving beïnvloeden. Bedrijven kunnen geur, stof, geluid en gevaar ten gevolge hebben. Voorkomen moet worden dat bedrijven hinder veroorzaken naar de omgeving. Vooral indien het woongebieden of andere gevoelige bestemmingen betreft. Daarnaast moeten bedrijven zich kunnen ontwikkelen. Om dit te kunnen bereiken is het van belang dat bedrijven en gevoelige bestemmingen ruimtelijk goed gesitueerd worden, zodat de bedrijven zo min mogelijk overlast opleveren en woongebieden de bedrijven zo min mogelijk beperken in hun bedrijfsvoering.

Resultaten onderzoek

Door het project worden geen bedrijven en/of objecten die gevoelig zijn voor (agrarische) geurhinder, stofhinder en andere hinderaspecten mogelijk gemaakt.

Conclusie

Het aspect milieuhinderlijke bedrijvigheid is geen belemmering voor de uitvoering van het project. Naar dit aspect hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden.

4.12 Kabels en leidingen

Met een Graafmelding is nagegaan op welke locaties kabels en leidingen worden verwacht binnen het plangebied (zie bijlage).

Resultaten onderzoek

In de Houtribdijk ligt een kabel voor de draadpalen van de ANWB. De draadpalen zijn inmiddels weggehaald en de kabel heeft geen functie meer. Indien tijdens de werkzaamheden op de loze datakabel wordt gestuit, dient deze op die locatie te worden verwijderd. Indien de datakabel niet wordt aangetroffen, kan deze blijven liggen.

Aan de beide uiteindes van de Houtribdijk zijn lichtmasten aanwezig die van stroom worden voorzien met een laagspanningskabel. De laagspanningskabel is in beheer van Rijkswaterstaat. In het contract met de uitvoerende marktpartij is opgenomen dat de laagspanningskabel ter hoogte van de breuksteen overlaging vernieuwd moet worden en zo gepositioneerd dat deze kabel ook na de dijkversterking bereikbaar is. De lichtmasten bij Enkhuizen vallen buiten het te versterken deel van de dijk.

De overige voorzieningen op de Houtribdijk, zoals de Dynamische Route Informatiepanelen

(DRIP), Checkpoint Charlie en de zendmast bij Trintelhaven, hebben allen een eigen stroomvoorziening. In het Markermeer ligt in de nabijheid van de Houtribdijk een meetpaal. De meetpaal heeft een eigen stroomvoorziening. Binnen de scope van deze ruimtelijke onderbouwing zijn geen kabels en leidingen aanwezig.

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat er t.a.v. kabels en leidingen geen knelpunt is.

4.13 Conventionele explosieven

Op een onbekend aantal plaatsen in Nederland liggen nog bommen, granaten en andere munitie uit de Tweede Wereldoorlog. Tot op heden worden bij grond- en waterwerkzaamheden nog nagenoeg dagelijks Conventionele Explosieven gevonden.

Volgens mondiale, militaire inschatting is van al het materieel dat gedurende de Tweede Wereldoorlog (1940-1945) verschoten of afgeworpen is, ondergronds 10% en onder water 15% niet tot ontploffing gekomen. Wanneer deze explosieven bij werkzaamheden worden aangetroffen, kunnen deze gevaar opleveren voor de publieke veiligheid. Daarnaast kunnen deze vondsten een zware belasting voor het milieu vormen.

Resultaten onderzoek

In het kader van het project is een vooronderzoek verricht om te beoordelen of er indicaties zijn dat binnen het projectgebied conventionele explosieven aanwezig zijn. Dit onderzoek is opgenomen als bijlage. Uit het onderzoek blijkt dat geen feitelijk bewijs is gevonden voor de mogelijke aanwezigheid van conventionele explosieven in het projectgebied. Derhalve wordt de terminologie 'niet verdacht' gehanteerd. De toekomstige civieltechnische werkzaamheden kunnen binnen het projectgebied onder normale condities worden uitgevoerd.

Conclusie

Het aspect conventionele explosieven vormt geen belemmering voor de uitvoering van het project. Naar dit aspect hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden.

5 Juridische regeling

Op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) zijn voor het gebied waar de Versterking Houtribdijk zal worden uitgevoerd meerdere bestemmingsplannen en een beheersverordening vastgesteld. Het gaat om:

- Bestemmingsplan IJsselmeer, Gemeente Urk (2013)
- Bestemmingsplan Markermeer en IJsselmeer, Gemeente Enkhuzen (1997)
- Bestemmingsplan Marker Wadden, gemeente Lelystad (2013)
- Beheersverordening IJsselmeer – Markermeer - Oostvaardersplassen, gemeente Lelystad (2013).

De zandige versterking is voor een klein deel strijdig met de bestemmingsplannen van de gemeenten Urk en Enkhuzen. De ontgroning en de rest van de voorgenomen dijkversterking passen binnen het vigerende bestemmingsplan en de beheersverordening van de gemeente Lelystad. Zie Figuur 9.

6 Economische uitvoerbaarheid

Figuur 9 Bestemmingsplannen en beheersverordening rondom de Houtribdijk. In het rode kader is indicatief aangegeven het deel dat strijdig is met de huidige bestemming

Volgens artikel 2.1 lid 1 sub c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is het verboden om zonder omgevingsvergunning gronden te gebruiken in strijd met een bestemmingsplan. Er kan geen omgevingsvergunning voor delen van het project worden verleend op basis van het geldende bestemmingsplan. In het geval er sprake is van strijd met een bestemmingsplan, kan de omgevingsvergunning slechts worden verleend, indien de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke onderbouwing en de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat (artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 Wabo).

Onderhavige ruimtelijke onderbouwing voorziet in het juridisch-planologische kader waaraan het project dient te voldoen. Met een afwijkingsprocedure op grond van de Wabo wordt door middel van een omgevingsvergunning afgeweken van het geldend bestemmingsplan. Een (uitgebreide) omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan is een beschikking waarmee de vergunninghouder wordt toegestaan af te wijken van het bepaalde in het bestemmingsplan. Een omgevingsvergunning vervangt het geldende bestemmingsplan echter niet, maar geldt naast het vigerende bestemmingsplan. Voor ieder ander blijft het bepaalde in het bestemmingsplan van kracht.

Nadere toelichting strijdigheid gemeente Enkhuizen

De versterking Houtribdijk past niet binnen de huidige bestemming 'IJsselmeer / Markermeer' met nadere duiding 'fuiken' (artikel 4).

Nadere toelichting strijdigheid gemeente Urk

De versterking Houtribdijk past niet binnen de bestemming Natuur (artikel 3), met functieaanduiding "Water". Op dit gebied is tevens de dubbelbestemming Waarde-Archeologie van toepassing (artikel 5). Volgens deze dubbelbestemming zijn deze gronden mede bestemd voor het behoud en de bescherming van mogelijk te verwachten hoge archeologische waarden van de waterbodems.

Voor de versterking Houtribdijk is een ontheffing in het kader van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) artikel 2.12.2 niet aan de orde. Een dergelijke ontheffing is niet van toepassing voor een project van de Rijksoverheid waar invulling wordt gegeven aan een rijkstaak, in dit geval het op voldoende veiligheidsniveau brengen van de Houtribdijk.

6.1 Financiering

De versterking Houtribdijk is opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma van het Rijk. Op grond van de huidige ramingen is het beschikbare budget toereikend.

6.2 Exploitatieplan

Op grond van hoofdstuk 6 van de Wet ruimtelijke ordening zijn gemeenten verplicht een exploitatieplan op te stellen om het kostenverhaal te verzekeren, indien een ruimtelijk plan voorziet in bouw- en/of verbouwplannen. Wat precies onder een bouwplan wordt verstaan, staat genoemd in artikel 6.2.1. van het Bro en betreft onder andere de bouw van één of meer woningen. Het project valt niet onder de genoemde bouwplannen. Het opstellen van een exploitatieplan is dan ook niet aan de orde.

6.3 Schadevergoeding

Voor eventueel financieel nadeel dat onverhoopt ontstaat als gevolg van de rechtmatige uitvoering van de versterking Houtribdijk kan een benadeelde een verzoek om schadevergoeding indienen als bedoeld in artikel 7.14 van de Waterwet. Dit artikel bepaalt dat aan degene die als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer schade lijdt of zal lijden, op zijn verzoek door het betrokken bestuursorgaan een vergoeding wordt toegekend, voor zover de schade redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en voor zover de vergoeding niet of niet voldoende anderszins is verzekerd. Het verzoek tot vergoeding van de schade bevat een motivering en een onderbouwing van de hoogte van de gevraagde schadevergoeding. Geen beroep op de regeling van artikel 7.14 Waterwet staat open ten aanzien van bouwschade die door onrechtmatig handelen is veroorzaakt.

Ter invulling van het gestelde in artikel 7.14, derde lid, van de Waterwet is ter zake de "Beleidsregel nadeelcompensatie Infrastructuur en Milieu 2014" van toepassing, met uitzondering van artikel 2, eerste lid, van voornoemde regeling. De minister zal een beslissing op een verzoek om schadevergoeding niet eerder nemen dan nadat het Projectplan Waterwet onherroepelijk is geworden.

In beginsel worden planschadeclaims op grond van artikel 6.1 Wet ruimtelijke ordening, eveneens door het schadeloket afgewikkeld. Hierover zijn tussen het Rijk en de gemeente Enkhuizen en de gemeente Urk afspraken gemaakt. Voor kabels en leidingen zijn de Nadeelcompensatieregeling kabels en leidingen (NKL 1999) en de bijbehorende Overeenkomst voor verleggingen buiten beheersgebied van toepassing.

6.4 Aankoop

Alle gronden zijn in bezit van het rijk. Voor de versterking Houtribdijk hoeft geen grond worden aangekocht.

7 Overleg

Tijdens de planstudie is regelmatig overleg gevoerd met belanghebbende partijen. Het gaat hier niet alleen om partijen die een formele rol hebben in de besluitvorming over de versterking van de Houtribdijk maar ook om partijen die specifieke belangen in de omgeving vertegenwoordigen.

Op bestuurlijk en ambtelijk niveau heeft Rijkswaterstaat de volgende overleggen ingesteld:

- Projectgebonden bestuurlijk overleg (PBO);
- Ambtelijke begeleidingscommissie (ABC).

In beide overleggen zijn de volgende instanties vertegenwoordigd:

Rijkswaterstaat;

- Ministerie van Economische Zaken;
- Provincie Noord-Holland;
- Provincie Flevoland;
- Waterschap Zuiderzeeland;
- Gemeente Enkhuizen;
- Gemeente Lelystad;
- Gemeente Urk.

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is op ambtelijk niveau gesproken.

Daarnaast heeft Rijkswaterstaat gesproken met verscheidene belangenorganisaties. Dit zijn:

- Vereniging voor Natuurmonumenten;
- Sportvisserij Nederland;
- Stichting Blauwe Hart;
- Stichting Flevolandschap;
- Stichting Waterrecreatie;
- Schuttevaer;
- HISWA;
- Hoekipa dijk;

- BBZ Vereniging voor beroepschartervaart;
- Watersportverbond;
- Toeristische Kano Bond Nederland.

Rijkswaterstaat heeft gesproken met de vissers die een vergunning hebben voor het plaatsen van fuiken langs de Houtribdijk.

Op 1 en 2 september 2014 zijn in Enkhuizen en Lelystad twee informatiemarkten georganiseerd. Hierbij is naar aanleiding van de ter inzage legging van de Notitie reikwijdte en detailniveau een toelichting gegeven op het project.

8 Inspraak

8.1 Coördinatie besluiten

De voorbereiding en bekendmaking van de (ontwerp) besluiten ter uitvoering van de versterking Houtribdijk worden gecoördineerd door Gedeputeerde Staten van Flevoland. Deze coördinatie vindt plaats op grond van artikel 5.2 van de Waterwet.

De coördinatie heeft betrekking op de volgende (ontwerp)besluiten:

- Het projectplan op grond van de Waterwet, Rijkswaterstaat Midden-Nederland;
- vergunning op grond van de Ontgrondingenwet, Inspectie Leefomgeving en Transport van het ministerie van Infrastructuur en Milieu;
- vergunningen (twee) op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, ministerie van Economische Zaken en Provincie Flevoland;
- omgevingsvergunningen (twee) ten behoeve van afwijking op bestemmingsplan, gemeente Enkhuizen en gemeente Urk;
- ontheffing op grond van de Flora- en faunawet, ministerie van Economische Zaken.

De coördinatie heeft tevens betrekking op een aantal uitvoeringsvergunningen. Besluitvorming hierover vindt in een later stadium plaats. De coördinatie heeft tot doel de voorbereiding en bekendmaking van de besluiten voor het project tussen de betrokken bevoegde gezaginstanties af te stemmen en gelijktijdig te laten plaatshebben.

De coördinatie heeft tot gevolg dat op deze besluiten de procedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is. Volgens deze procedure zullen genoemde ontwerpbesluiten gedurende een periode van zes weken ter inzage worden gelegd, inclusief de desbetreffende aanvragen en de diverse rapporten en memo's ter nadere onderbouwing van de aanvragen en besluiten. Tijdens deze periode van zes weken kan iedereen zienswijzen indienen. Dit kan schriftelijk of mondeling gebeuren, onder vermelding van het ontwerpbesluit waarop de zienswijze betrekking heeft.

Alle zienswijzen worden doorgestuurd naar de desbetreffende bevoegde gezagen. Met inachtneming van de zienswijzen worden definitieve besluiten vastgesteld. Uiterlijk tegelijkertijd met het bekendmaken van de definitieve besluiten wordt iedereen die een zienswijze heeft ingediend, geïnformeerd over wat daarmee is gedaan.

Alleen degene die een zienswijze heeft ingediend tegen (één van) de ontwerpbesluiten en bovendien kan worden aangemerkt als belanghebbende kan later tegen de definitieve vaststelling daarvan beroep aantekenen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, tenzij hem redelijkerwijs niet kan worden verweten geen zienswijze naar voren te hebben gebracht.

8.2 Crisis- en herstelwet

Voorts is de Crisis- en herstelwet (Chw) van toepassing op de betreffende besluiten voor de versterking Houtribdijk. Deze wet bevat onder andere bijzondere procedurele bepalingen voor de beroepsprocedure. Dit betekent onder meer dat:

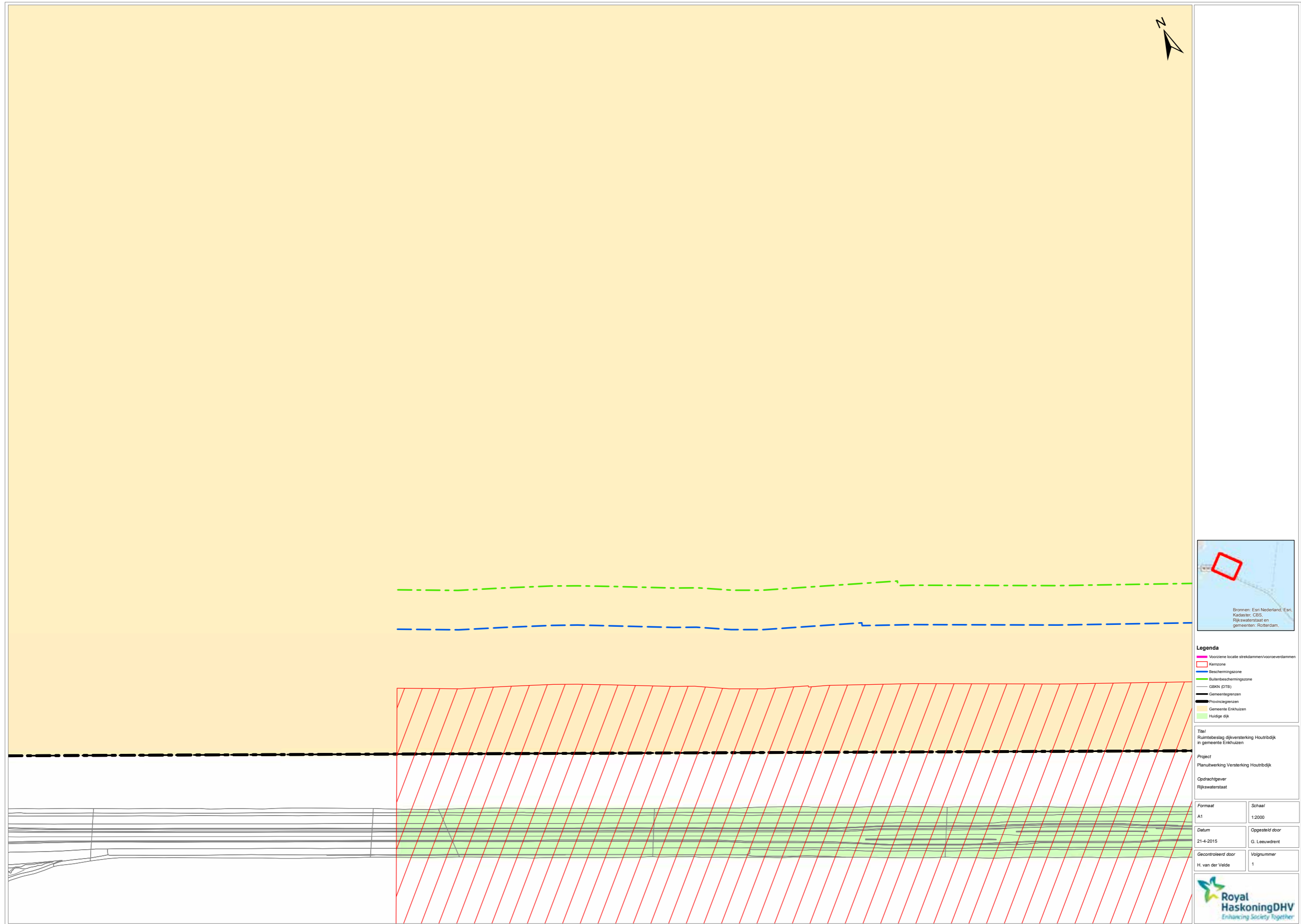
- de Raad van State binnen 6 maanden beslist op beroep;
- het relativiteitsvereiste geldt: geschonden norm moet dienen om de belangen van benadeelden te beschermen;
- er geen pro forma beroep meer ingesteld kan worden: het beroepschrift moet binnen de termijn worden ingediend;
- decentrale overheden geen beroep kunnen instellen.

Losse kaartbladen ruimtebeslag zandige versterking

Bijlagen

Losse kaartbladen ruimtebeslag zandige versterking

Op losse kaartbladen is aangegeven wat het ruimtebeslag van de zandige versterking is binnen de gemeentegrenzen van de gemeente Enkhuizen en de gemeente Urk.

Bronnen: Eari Nederland, Eari, Kadaster, CBS, Rijkswaterstaat en gemeenten, Rotterdam.

- Legenda**
- Voorziena lokale strekdammen/vooroeverdammen
 - Kernzone
 - Beschermingszone
 - Buitenbeschermingszone
 - GBKN (DTB)
 - Gemeentegrenzen
 - Provinciegrenzen
 - Gemeente Enkhuizen
 - Huidge dijk

Titel
Ruimtebeslag dijkversterking Houtribdijk in gemeente Enkhuizen

Project
Planuitwerking Versterking Houtribdijk

Opdrachtgever
Rijkswaterstaat

Formaat A1	Schaal 1:2000
----------------------	-------------------------

Datum 21-4-2015	Opgesteld door G. Leeuwdrant
---------------------------	--

Gecontroleerd door H. van der Velde	Volgnummer 1
---	------------------------

Losse kaart gemeente Enkhuizen (1)

Bronnen: Esri Nederland, Esri, Kadaster, CBS, Rijkswaterstaat en gemeenten: Rotterdam.

Legenda

- Voorziena lokale strekdammen/vooroeverdammen
- Kernzone
- Beschermingszone
- Buitenbeschermingszone
- GBKN (DTB)
- Gemeentegrenzen
- Provinciegrenzen
- Gemeente Enkhuizen
- Huidge dijk

Titel
Ruimtebeslag dijkversterking Houtribdijk in gemeente Enkhuizen

Project
Planuitwerking Versterking Houtribdijk

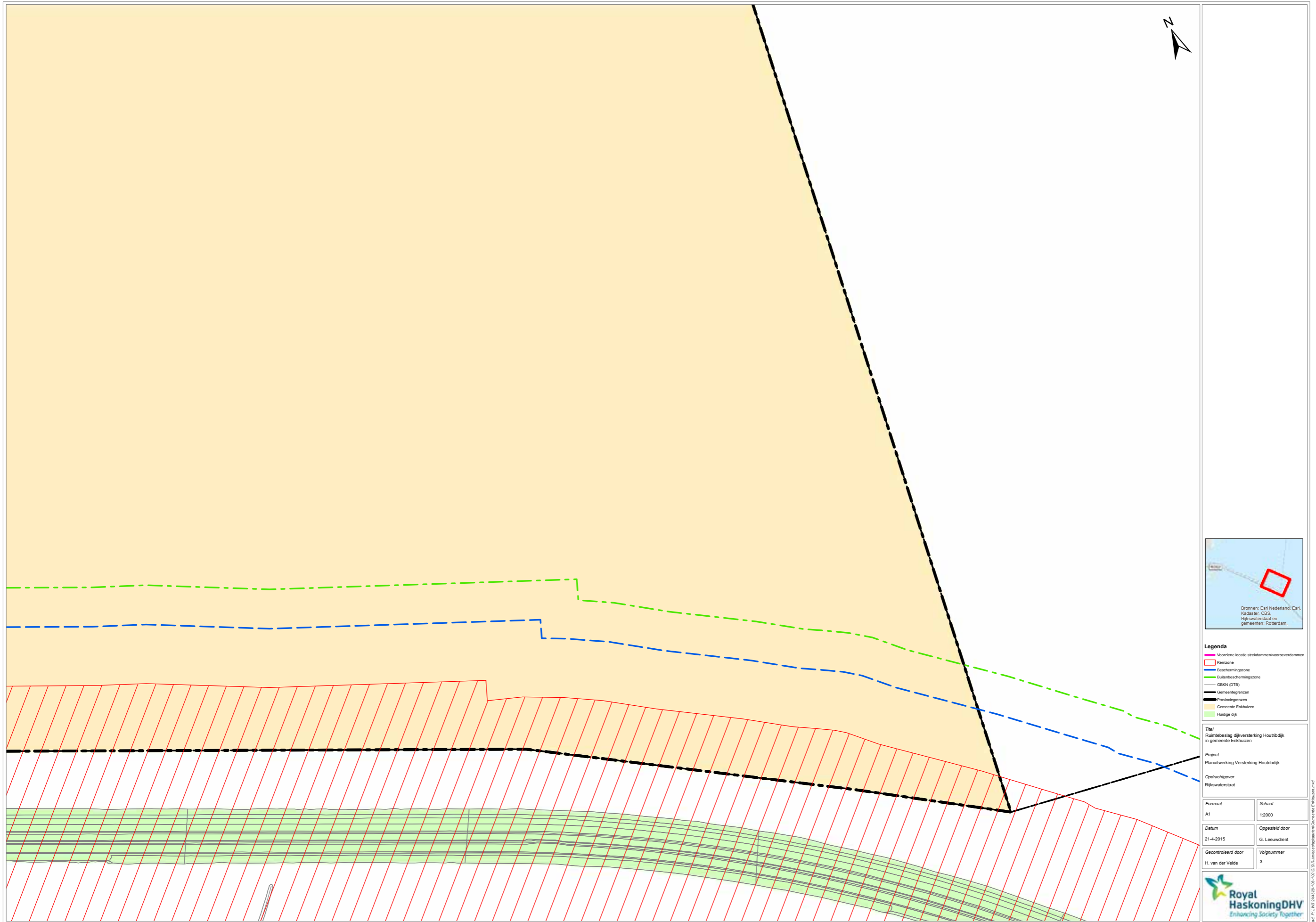
Oprachtgever
Rijkswaterstaat

Formaat A1	Schaal 1:2000
----------------------	-------------------------

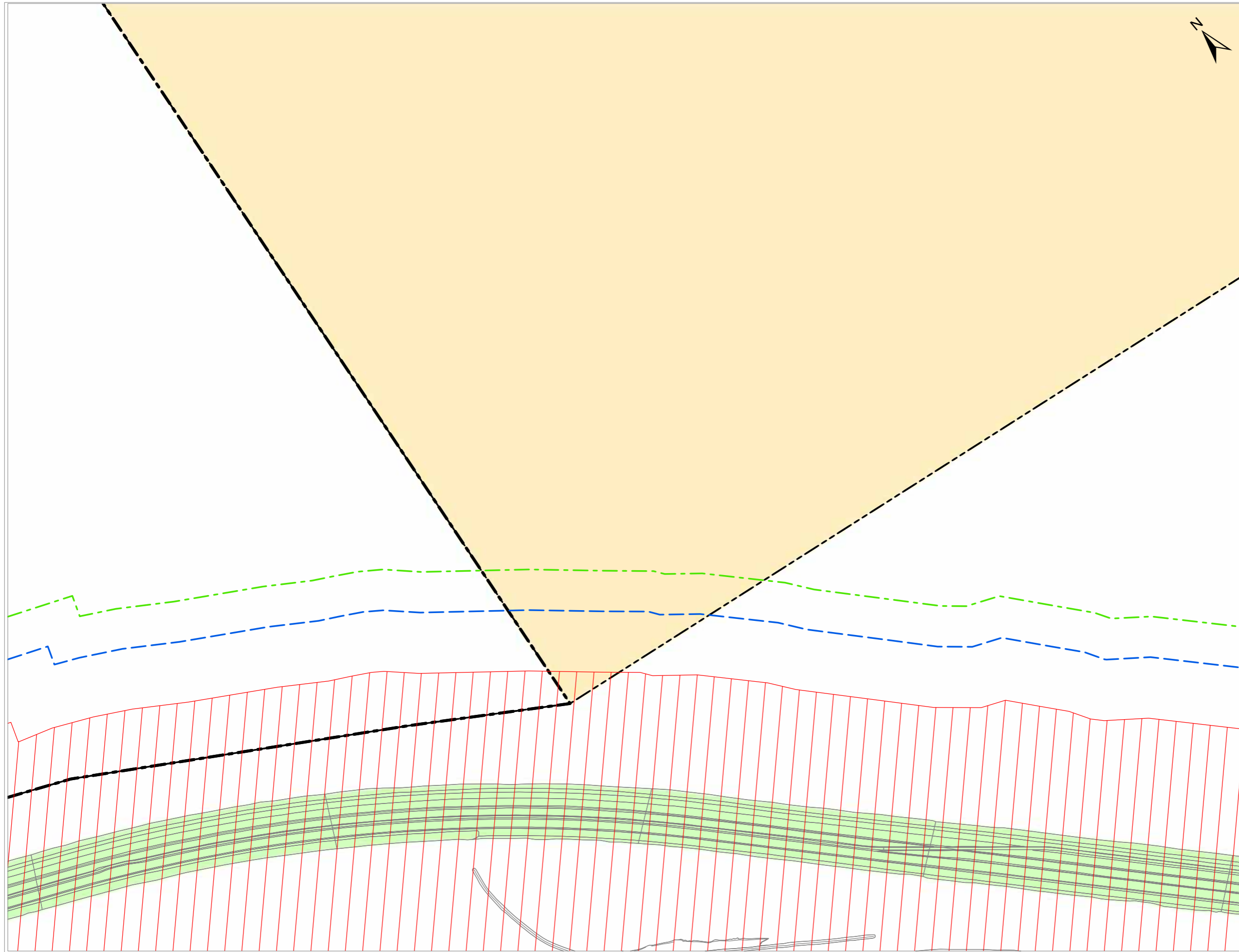
Datum 21-4-2015	Opgesteld door G. Leeuwdrant
---------------------------	--

Gecontroleerd door H. van der Velde	Volgnummer 2
---	------------------------

Losse kaart gemeente Enkhuizen (3)

Bronnen: Esri Nederland, Esri, Kadaster, CBS, Rijkswaterstaat en gemeenten: Rotterdam.

Legenda

- Kernzone
- Beschermingszone
- Bullerbeschermingszone
- GBKN (DTB)
- Gemeentegrenzen
- Provinciegrenzen
- Gemeente Urk
- Huidge dijk

Titel
Ruimtebeslag dijversterking Houtribdijk in gemeente Urk

Project
Planuitwerking Versterking Houtribdijk

Opdrachtgever
Rijkswaterstaat

Formaat
A1

Schaal
1:2000

Datum
21-4-2015

Opgesteld door
G. Leeuwdrant

Gecontroleerd door
H. van der Velde

Volgnummer
1

Bijlagen

In het kader van de versterking Houtribdijk zijn verscheidene bijlagen beschikbaar. Onderstaande bijlagen zijn voor de inspraak beschikbaar:

Titel
Milieueffectrapport Versterking Houtribdijk
Passende beoordeling Versterking Houtribdijk
Ruimtelijke onderbouwing Versterking Houtribdijk
Versterking van de Houtribdijk tussen Enkhuizen-Lelystad in combinatie met ontgroning Ruimtelijk advies op basis van archeologisch bureauonderzoek
Achtergrondrapport effecten zandwinputten op het grondwatersysteem
Historisch Vooronderzoek Explosieven
Dijkversterking Houtribdijk, Inventarisatie milieukundige bodemkwaliteit
Milieukundig waterbodemonderzoek voor het vaststellen van de risico's
Kaart Graafmelding Versterking Houtribdijk
Kaart Zoekgebied zandwinning Versterking Houtribdijk
BPRW-toets versterking Houtribdijk
Inventarisatie natuurwaarden Houtribdijk

